

ŽELEZAR

Nova električna peč Lectromelt poskusno obratuje

V preteklem tednu je pričela poskusno obratovati nova električna peč za proizvodnjo surovega jekla tipa Lectromelt. Prva šarža iz te peči je pritekla v četrtek, 20. junija ob 20.25 uri.

Osnovne tehnične značilnosti te peči so naslednje:

premer kotla: 5,58 m,
premer delilnega kroga elektrod: 1,371 mm,
premer elektrod: 550 mm,
moč transformatorja: 18.750 KVA,
število stopenj sekundarne napetosti: 33,
sekundarna napetost: 134 — 340 V,

največja moč: 16—17 MW,
regulacija elektrod: elektromehanska.

Zaenkrat zakladamo to peč z vložkom 60 ton, ker nimamo na razpolago livnega žerjava z večjo nosilnostjo. Ko bo v prihodnjem letu dobavljen v Nemški demokratični republiki naročen 125-tonski livni žerjav, bomo lahko povečali težo vložka na 80 ton, ker to dimenzije peči omogočajo. Letno lahko računamo na proizvodnjo te peči med 70.000 in 100.000 tonami, odvisno od energetske situacije ter proizvodnega programa.

Ker ta peč nima mešalca, bo služila za proizvodnjo predvsem navadnejših kvaliteten jekel. Kot kažejo prve poskusne šarže, lahko pričakujemo čase od šarže do šarže pri enostavnem tehnolo-

škem procesu z eno žliandro 4 do 4,30 ur oziroma proizvodnjo 10—11 t/h. Po vsej verjetnosti bi lahko ob intenzivni uporabi kisika to proizvodnjo peči še povečali. Vendar pri sedanjem načinu dela v livni jami, ko vlivamo na ASEA peči še enotonske ingote, to najbrž ne bo mogoče.

Prednost te peči bo pri proizvodnji navadnih vrst jekla tudi ta, da bomo lahko zakladali zelo cenen vložek (izrabljene 10-tonske kokile, ostružke, »svinje« in podobno). Skupaj s prej omenjeno visoko storilnostjo bo to omogočalo znižati proizvodne stroške in poceniti proizvedeno jeklo. S tem bomo do-

segli tisto, kar smatrajo v svetu kot glavno prednost takšnih električnih peči. Pri proizvodnji navadnih vrst jekla lahko z visoko proizvodnostjo in cenanim vložkom dosežemo nižje proizvodne stroške kot SM peči enakih zmogljivosti.

Napravo za čiščenje dimnih plinov ASEA in Lectromelt peči gradimo.

S pričetkom obratovanja Lectromelt peči smo v glavnem zaključili z izgradnjo naše elektro jeklarne. Za v bodoče lahko pričakujemo, da nam bo ta peč omogočila povečati proizvodnjo surovega jekla na zaželeno količino in v potrebnem asortimentu. S tem bomo lahko zagotovili ostalim obratom naše Železarne takšen vložek, ki ga za normalno obratovanje potrebujejo.

K.

Sanacijski program in delo valjarn v maju

V eni prejšnjih števil Železarja smo lahko ugotovili, da je bil mesec april eden izmed najuspešnejših mesecev za valjarne. Istočasno smo prišli do ugotovitve, da če bi delali 12 mesecev tako, bi ne imeli skrbi zaradi dohodka na koncu leta. Mesec april naj bi nam bil tudi vodilo, kakšen naj bo sanacijski program valjarn. Dobro je, da pregledamo, kako smo ta sanacijski program dosegli v mesecu maju.

Po količini so valjarne presegle plan gotove robe s 107,35 %. Proti letnemu pla-

nu petih mesecev so dosegle 99,26 %. V štirih mesecih je (nadalj. na 2. str.)

Ob dnevu borca iskrene čestitke vsem borcem in borkam ter aktivistom in aktivistkam

6. seja konference ZK Železarne

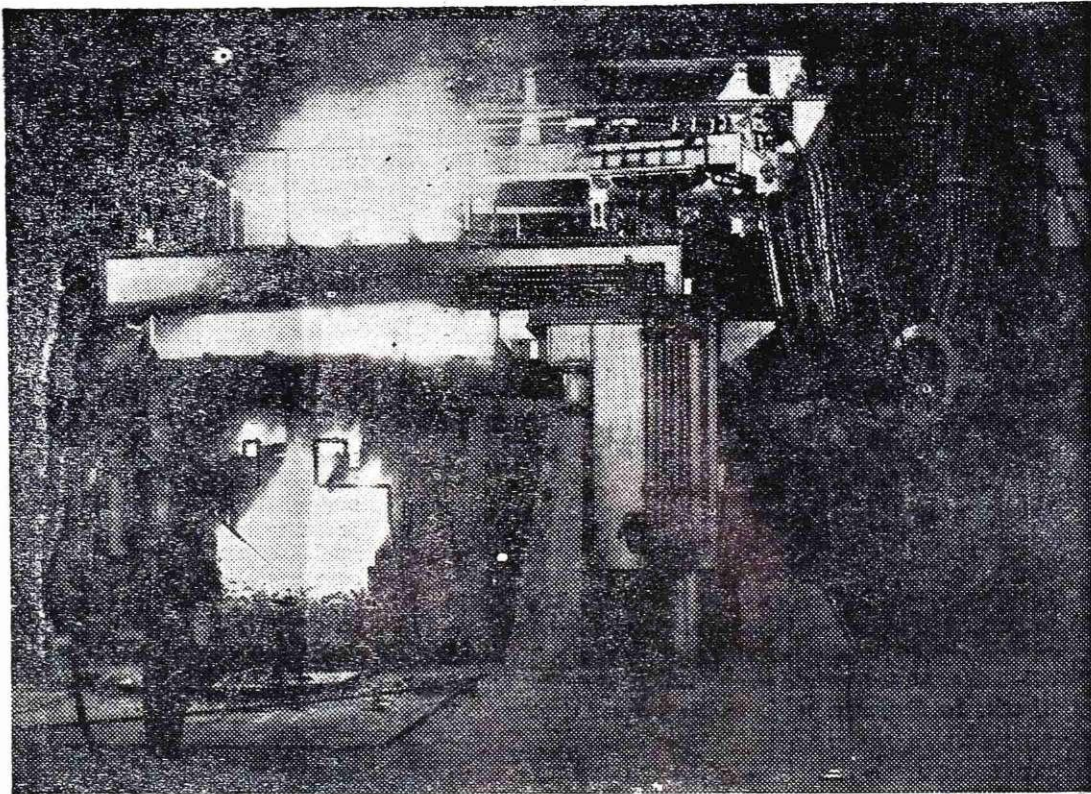
K enotni akciji z novimi oblikami in spremenjeno vsebino dela

V četrtek 20. t. m. je bila 6. seja konference ZK in sekretarjev oddelkov ZK. Na seji smo obravnavali smernice o najvažnejših nalogah ZK pri razvijanju družbeno ekonomskih in političnih odnosov, ki sta jih sprejela predsedstvo IK CK ZKJ, analizirali aktivnost ZK v Železarni in sprejeli predloge za delegate, ki jih bo izvolila občinska konferenca ZK za kongres ZKS.

Uvodne besede o najvažnejših nalogah ZK je podal sekretar občinskega komiteja ZK Pavel Lotrič. Oceno aktivnosti ZK v Železarni sta podala predsednik komisije za organizacijo in razvoj ZK Rado Golba in predsed-

nik komisije za kadrovska vprašanja in družbeno politično aktivnost članov ZK Branko Stare.

Po uvodnih besedah se je začela obširna in živahna diskusija. Članje konference in sekretarji so v zvezi s smernicami poudarjali predvsem počasnost reševanja nekaterih vprašanj gospodarskega sistema, kar je imelo negativne posledice tudi za našo Železarno. Menili so, da je premalo neposrednega stika med člani CK ZKS in organizacijami ZK v delovnih organizacijah. Pomembna vprašanja, ki so jih postavljali komunisti niso bila pojasnjena, zato so nekateri izstopili (nadalj. na 4. str.)

Velika pridobitev našega delovnega kolektiva — nova električna peč LECTROMELT

Ob dnevu borca Lik borca - lik današnjega človeka

Vsi praznujemo 4. julij — dan borca kot praznik, ki je postal že tradicionalen. Ko oživljamo spomine na tiste najtežje dni v naši zgodovini, nam hitijo misli v čas borb, zased, akcij, trpljenja in na vse tiste, ki so morali žrtvovati življenja širom naših poljan, gora in na vse one, katerih posmrtni ostanki počivajo na grobišču v Dragi in Begunjah ali pa se niso več vrnili iz nemških koncentracijskih taborišč.

Vsi smo imeli en sam skupni cilj: osvoboditi domovino in omogočiti boljše življenje vsem delovnim ljudem. Če še nismo vsega dosegli, kar smo si želeli, ne kaže sedaj obstojati vsega, kar smo doslej naredili, pač pa moramo dopolnjevati, kar nam še manjka in kvalitetno dalje razvijati, kar smo doslej naredili.

Ena trajno prisotnih nalog pa je še vedno oživljanje in nadaljnje razvijanje tradicij narodnoosvobodilne borbe. Ta naloga postaja vse bolj obveza in nujnost vse naše družbe. Bolj ko se odmika čas, toliko več spominov in dokumentov se nam zgublja in včasih pozabljamo, da je naša revolucionarna dediščina najmočnejši vir naše prihodnosti.

Vprašanje, kako najbolj uspešno reševati te naloge, nam mora biti vsak dan prisotno. Pisanje spominov, kronik, zbiranje dokumentov, pripravljanje razstav, urejevanje muzeja, restavriranje in čuvanje spomenikov, dopolnjevanje in pisanje življenjepisov padlih borcev in žrtev fašističnega terorja ter živih borcev, ki vedo še veliko o borbah in akcijah, je naša skupna naloga.

Tudi mladina bi lahko tu veliko pomagala. Današnje življenje in boj za boljše socialistične odnose zahteva polnega človeka.

In če smo boj za nove odnose med ljudmi in za humanizacijo družbe prenesli na graditev samoupravnih družb, ni naloga nič manj zahtevna, kot so bile naloge preteklosti.

Prisotnost borcev narodnoosvobodilne vojske je prav zaradi tega še vedno potrebna. Prav mi bi morali z vztrajnostjo, ki nam je bila lastna v najtežjih trenutkih, poseči v boj tudi danes, ko je potrebno iskati nove in nove rešitve.

Tudi mladi rod je pripravljen upoštevati naše navedbe in koristiti pomoč, če ve, da je ta koristna. Zna pa biti tudi kritičen do vsega, kar ni zdravo in koristno.

Tako naj bo ob letošnjem prazniku DNEVA BORCA ponoven poudarek na razvijanju revolucionarnih tradicij. To pa ne sme biti samo stvar borcev, ampak tudi trajna skrb naših šol, mladinske organizacije in drugih. Tako kot je partizanstvo iskalo navdih v Prešernovih, Lestikovih, Cankarjevih in drugih idejah, tako naj tudi današnja doba črpa moralno in duhovno silo iz idej in dogajanj minulosti.

Jean Cassou je nekeje zapisal: »Človek sestoji predvsem iz spomina, spomin mu pojasnjuje preteklost, mu svetuje pri izbiri poti v prihodnost in mu skratka, začrtava usodo... prav tako je z narodi, ki ravnaajo kakor jim vleva njihov kolektivni spomin in si ustvarjajo zgodovino... oslabele spomin pomeni smrt. Človek ali ljudstvo, ki je izgubilo spomin in ki živi, živi mrtvo življenje; to življenje pa je slabše od smrti same...«

Slovenko

Sanacijski program in delo valjarn v maju

(nadalj. s 1. str.)

bila doseženost plana manjša in je mesec maj prinesel naskok 0,16 odstotkov. Če bodo valjarne delale tako naprej, potem bo sanacijski program po količini na koncu leta dosežen in bo znašal vsaj 103 % plana. Pogoj za to je, da bluming, štekel, težka proga, lahke proge in valjarna 1300 obdržijo isto tempo proizvodnje kot do sedaj. Valjarna 2400 je v petih mesecih dosegla plan le 94,84 % in mora čimprej to razliko do 100 % izvršiti, za kar pa ima vse pogoje, ker je glavni remont te valjarne za nami. Za valjarno 2400 je tudi značilno, da ima naročila do konca leta in da izkazuje še celo preobremenitve. Poleg tega se struktura naročil tudi spreminja na bolje, ker so poprečne debeline boljše kot so bile v začetku leta.

Jeklovlek je v mesecu maju dosegel plan 85,16 % in je majska proizvodnja do sedaj najvišja. Izboljšala se je v mesecu maju tudi količina izmeta, ki je znašala 67 ton, kar pa je še vedno preveč. Za jeklovlek moramo skrbeti, da dobimo čimveč vložka iz profilnih valjarn, kljub temu, da so te z lastnimi naročili preobremenjene. Naročila za jeklovlek so prihajala bolj počasi kot naročila za direktno prodajo lahkih prog. V situaciji, da si preskrbimo zadostno število naročil, smo prevzeli obveze, ki nam sedaj delajo težave pri izpolnjevanju plana jeklovleka. Rešitev je v tem, da lahke proge svojo proizvodnost še bolj dvignemo od sedanje, ki ni slaba. Če bi imeli na razpolago dovolj delovne sile, bi se verjetno vsaj trenutno splašalo vpeljati še eno dno na lahkah progah. Pozna na pa nam je situacija Železarne z delovno silo.

Najslabši smo v proizvodnji žice. Obe valjarni žice sta v petih mesecih dosegli plan 54,46 % in se je le-ta zmanjšal nasproti doseženemu v prvih štirih mesecih, ko je znašal 55,61 %. Zelo slabo je delala stara valjarna žice, saj je imela 30 % različnih zastojev, ki so negativno vplivali na proizvodnjo. V stari valjarni žice je naloga predvsem starejših kvalificiranih delavcev, da skrbijo, da se bo proizvodnja kolikor mogoče tudi pri novo uvedenih delavcih razvijala normalno. Nova valjarna žice, ki je še vedno v testiranju, je imela sedem dni zastoja, ker smo morali pristopiti k popravilu oz. majhni rekonstrukciji peči. To nam je pa že v mesecu juniju dalo boljše rezultate in smo npr. 6. t. m. dosegli proizvodnjo 172 ton žice na dve izmeni. Iz dneva v dan se nam proizvodnja v novi valjarni žice dviga in računamo, da se bomo v mesecu juniju približali že pro-

izvodnji 3.000 ton. Naš cilj pa je doseči vsaj 4.000 ton, ker bi tudi pri taki proizvodnji obe valjarni žice imeli lažji položaj glede na kader, ker bi lahko vpeljali tretjo izmeno v novi valjarni žice in pričeli v stari valjarni delati samo na eno izmeno.

Sanacijski program po količini proizvodnje smo v petih mesecih izpolnili in s tem dosegli, da smo od 99,1 % prišli na 99,26 % plana. To pomeni, če bomo delali tako naprej, bomo kmalu dosegli 100 % in imeli možnost, da do konca leta ustvarimo količinsko višjo proizvodnjo kot je bila planirana.

Plan prodaje in realizacije se je v maju razvijal takole: prodajo smo presegli z 2.304 tonami in po vrednosti s 4.044.153 N din. Neizpolnjena je bila prodaja samo v valjarni žice in za malenkost smo bili izpod plana v jeklovleku. Tudi poprečno ceno smo nekoliko dvignili, vendar še vedno izkazuje preveč škarta in lahko priznamo, da tu nismo dosegli predvidevanj.

V petih mesecih so valjarne prodale 5.801 ton več proizvodov kot je bilo planirano, kar predstavlja vrednost 8.835.782 N din. Pri prodaji in realizaciji pa se javlja drugo zelo važno vprašanje in sicer, da nam pri zadostnih naročilih rastejo zastanki. Obvez do kupcev ne izpolnjujemo in lahko se nam ponovi leto 1967, da bomo kupce zaradi neizpolnjevanja dobavnih rokov pričeli izgubljati. Vzroki za to so v prevelikem izmetu valjarn in jeklarne ter v zakasnitvah pri notranjih terminih, ko obrat obratu predaja vložek. Te notranje zakasnitve pa nastajajo največkrat zaradi premajhne tehnološke discipline in premajhne proizvodnosti ter nenačrtnega izkoriščanja posameznih agregatov. Sicer vpliva na zakasnitve terminov tudi politika prodaje in zaključevanja ter preobremenitve posameznih tehnoloških faz. V globalu smo tudi v tem pogledu blizu sanacijskega načrta, vendar še enkrat poudarjam, da nismo dosegli rezultatov v poprečni ceni našega izdelka.

Stroški v maju so prekoračeni za 1.111.890 N din in čeprav je prekoračitev 833.000 N din manjša kot je bila v aprilu, nam vendar to kaže slabo sliko. V mesečnem poprečju tudi lahko ugotovimo, da se stroški zmanjšujejo in da bi verjetno valjarne skupaj imele pozitiven rezultat, če ne bi bila valjarna 2400 meseca maja v remontu. Zniževanje stroškov izkazujejo: težka proga, lahke proge, valjarna 1300 s pocinkovalnico in jeklovlek. Ti obrati so že v mesecu aprilu izkazovali znižanje. Ob tem je značilno tudi to, da so bluming, štekel

in linija rezanja znižali stroške nasproti mesecu aprilu za okrog 460.000 N din.

Največje zvišanje še vedno izkazujejo obe valjarni žice in valjarna 2400. Ugotovili pa smo, da na stroške v valjarnah vpliva izplen. Če hočemo v pogledu stroškov doseči pozitivne rezultate, potem morajo valjarne skupaj izplen zvišati za 1,5 %, kar smo ugotavljali že v prvih štirih mesecih letošnjega leta. To pa v maju nismo dosegli. Bluming je izgubil na izplenu 0,1 %, težka proga 1,4 %, valjarna 1300 0,1 %, nekoliko so pridobili na izplenu lahke proge za 0,1 %, linija rezanja za 0,2 %, stara valjarna žice 0,1 %. Jeklovlek in valjarna 2400 sta pa ostala na istem odstotku izplena kot prej. Že prej sem omenil, da imamo preveč izmeta, kar pomeni, da se še vsi od kraja, posebej pa še na posameznih delovnih mestih, premalo zavedamo, kaj nam pomeni boljši izplen. Ravno tako nismo dosegli boljših rezultatov pri trošenju energije, na žalost so se nam ti rezultati za nekaj desetink odstotka še poslabšali nasproti mesecu aprilu.

Če smo pri prvih dveh točkah ugotovili, da se približujemo izpolnitvi sanacijskega načrta, potem ne smemo tudi mimo ugotovitve, da pri stroških ne dosegamo takih rezultatov, kot bi bilo potrebno in kot bi si želeli. Vendar vemo, da je naš glavni cilj, da dosežemo pozitiven dohodek in da si s tem zagotovimo tudi boljši položaj posameznika. To pa pred nas postavlja stalno skrb in nalogo, da proizvajamo čim ceneje. Cene je proizvajati pa pomeni stodostotno izkoriščati stroje tako po zmogljivosti kot po času, zmanjševati proizvodne stroške in povečevati izplen oziroma pri proizvajanju delati čim manj škarta.

Po sedanjih pokazateljih bomo v mesecu juniju verjetno prvi dve točki sanacijskega programa, to je proizvodnjo in realizacijo, zopet dosegli, kritična pa bo še vedno tretja točka, to se pravi zniževanje proizvodnih stroškov.

Odlasek

Železarski globus

JAPONSKA — železarska družba Kawasaki Steel je pričela graditi v svoji železarni Mizushima nov plavž, ki bo največji na svetu. Imel bo premer talilnika 11,3 m in koristno prostornino 2.800 m³. Zgrajen bo do spomladi 1969 ter bo lahko dnevno proizvajal 6.000 ton grodlja.

5. seja upravnega odbora O osebnih dohodkih vzdrževalcev

V torek, 25. t. m. je bila 5. seja upravnega odbora, na kateri so poleg običajnih vprašanj dnevnega reda obravnavali še problematiko osebnega dohodka vzdrževalcev.

Problematiko osebnega dohodka vzdrževalcev je pripravil oddelek za nagajevanje pri sektorju za ekonomiko in je vsebovala podrobno analizo primerjave osebnih dohodkov med vzdrževalnimi delovnimi enotami ter med vzdrževalnimi in proizvodnimi delovnimi enotami. Problematika vsebuje tudi predlog za rešitev. Upravni odbor se je s predlogom strinjal, ker pa je za končno odločitev pristojen delavski svet Železarn, ga je upravni odbor odstopil le-temu prek komisije za organizacijo dela, produktivnost in nagajevanje z naslednjimi svojimi stališči:

1. predlog za rešitev problematike osebnega dohodka vzdrževalcev je začasen in se mora po treh mesecih pripraviti analiza konkretnih obračunov;

2. takoj je treba pričeti z normiranjem del vzdrževalcev in sicer po vrstnem redu: valjarna Bela, žerjavni oddelek in naprej po potrebi;

3. pospešiti je treba uskla-

jevanje števila ur med posameznimi delovnimi enotami, predvsem pa med vzdrževalnimi in proizvodnimi delovnimi enotami;

4. delovne enote vzdrževanja morajo skladno z določili statuta in v okviru svojih pristojnosti vpeljati stimulatивно notranjo delitev osebnega dohodka.

V nadaljevanju seje so vzeli na znanje informacijo direktorja Železarn o pogovorih glede integracije slovenskih železarn, sklenili so predlagati delavskemu svetu, da se Železarna včlani v iniciativni odbor društva za pomoč duševno zaostalim osebam, naročili so upravi podjetja, da čimprej uredi odhode avtobusov ob menjavi dneve na kasnejši čas in naročili, da se pri novem vходу v valjarne na Javorniku uredi bolj varen dohod za pešce, oziroma takšen dohod, da bo varen ob vsakem letnem času.

Na koncu seje pa so rešili še nekaj prošenj.

Sindikalna delegacija na obisku v Železarni

VI. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije, ki zaseda v teh dneh v Beogradu, se udeležuje tudi več sindikalnih organizacij z vsega sveta. Večina delegacij je prispela v našo državo že nekaj dni pred začetkom kongresa. Člani delegacij so si ogledali številna podjetja ter se pogovarjali s predstavniki družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov o številnih vprašanjih in problemih, za katere so se še posebej zanimali.

Sindikalna delegacija, ki so jo sestavljali predstavniki iz Rodezije, Nigerije, Kostarike, Čila in Urugvaja, se je v ponedeljek, 24. junija mudila tudi na Jesenicah. Ogledali so si valjarno Bela in tehniški muzej. V zgornjih prostorih Kazine pa je bil razgovor, ki so se ga poleg gostov udeležili tudi Tomaž Ertl, Tomaž Klinar, Vinko Pavlenč, Franci Kobentar, inž. Stane Sekne, mag. inž. Peter Kunc, Ivo Ščavničar, Stefan Rodi in Dante Jasnič.

Gostje so želeli vedeti čim več o vlogi sindikalne organizacije v podjetju s poudarkom na samoupravljanju, o sistemu ter organizaciji samoupravljanja podjetja, o organizaciji ZK ter o vlogi direktorja.

Kje naj začnemo z izenačevanjem delovnega časa

Po uvedbi reduciranega delovnega časa v lanskem letu, ki je za nekatere delovne enote postal v letošnjem letu že tudi skrajšani del. čas, bi pričakovali, da se bo le-ta zreduciral enotno vsaj na normalni obseg t. j. maksim-

malno na 208 ur. Evidenca plačanih delovnih ur pa kaže, da temu ni tako, saj lahko zasledimo veliko neizenačenost med številom ur, ki jih člani ene ali druge del. enote prebijejo pri delu n. pr.

32 pa tudi do 60 ur čez normalni del. čas. Ker delovno je v večini primerov beležijo dneve tako za podrejene delavce kot zase, pa je vprašanje ali je takšno stanje povsem pod kontrolo obratovodij ali ne?

Če smo s kategorizacijo in z njo zvezanimi drugimi ukrepi imeli namen uskladiti os. dohodke med del. enotami, je razumno, da uskladimo v bodočnosti tudi osnovni pogoj, ki prav tako povzroča diferenciranje, t. j. delovni

čas. To ni želja po uravnilovki, pač pa izenačenje osnovnih delovnih pogojev, kar je za vsako podjetje tudi normalno. Sami podatki pa dajejo tudi že odgovor na naslovno vprašanje, kje začeti. S. M.

DE	najmanjše št. ur/os.	DE	najvišje št. ur/os.	razlika v %
Jan. Elektrojni	198.1	El. jeklarna	224.6	18.7
Febr. Vzdrž. el. naprav	172.0	El. jeklarna	220.8	28.3
Marec Elektrojni	176.8	El. jeklarna	233.5	32.1
April Martinarna	177.8	Valj. Bela	226.3	27.2
Maj Elektrojni	191.2	Valj. 2400	223.5	16.9

Brez dvoma je odrejanje dolž. delovnega časa odvisno od usmerjanja tako proizvodnje, pogojev in obratovnih možnosti. To velja predvsem za obrat kot celoto, saj obratovni režim odreja vodstvo tehničnega sektorja za enoto, v okviru del. enot pa obratovodstvo, ki je zadolženo da odreja tudi obseg dela prek normalnega del. časa za posameznika. Tu pa se že opažajo

nekateri znaki, ki kažejo na to, da se del. čas ne koristi vedno najbolj racionalno. Dokaz za to je podatek, ki kaže, da se število porabelelnih ur stopnjuje z naraščanjem strokovnosti in doseže višek prav pri neposrednih organizatorjih proizvodnje t. j. delovodjih, kjer so vsa del. mesta tudi zasedena. Oglejmo si torej podatek:

Štev. ur/os.	jan.	febr.	marec	april	maj
D-1	200.2	178.1	189.5	189.8	187.1
D-2	205.0	183.4	193.1	191.3	197.1
D-3	209.3	188.3	201.6	199.5	210.8
D-4	207.1	185.3	196.8	195.7	210.8
D-5	213.3	189.7	201.3	198.4	214.0

Čeprav poprečen odstop v številu ur ni tolikšen, da bi predstavljali že problem pa nam individualna evidenca

kaže, da obstajajo posamezna nenormalna odstopanja, saj je vrsta delovodij, ki so opravili v maju običajno do

Začeli smo z obnovo kavperjev

Po daljših pripravah in razgovorih smo začeli v juniju z obnovo kavperja štev. štiri. Obnovo, ki jo vodi uprava osnovnih sredstev, izvajajo kovinsko podjetje Krško. To podjetje bo opravilo vsa montažna dela na povišanju kavperjev in predelavo cevovoda za zrak in plin. Vso tehnično dokumentacijo je napravil konstrukcijski biro.

Po programu bomo naredili remont na treh kavperjih. Dela so precej obsežna, ker bo treba vse tri kavperje dvigniti za pet metrov, predelati cevovode za plin in zrak in montirati avtomatiko. Vatrostalna pa bo morala potem vso staro obzidavo porušiti in na novo obzidati. Pri obzidavi bomo spremenili tudi sistem gredelne peke, tako da bomo vgradili sistem GERIN.

Obnova enega kavperja bo trajala približno dva meseca in pol. Da ne bo treba kavperja štev. štiri že takoj v začetku izvajanja obnove ustaviti, bodo opravili vsa

montažna dela še med tem časom, ko bo ta v obratovanju. Predlog za tak način dela je dal vodja strojnega vzdrževanja obrata plavž Stane Torkar.

Tak način dela je posebno pri obnovi kavperja štev. 4 zelo koristen, ker bi takojšnja ustavitve pomenila znižanje temperature vročega zraka in s tem večjo porabo

koksa v plavžih, saj pomeni 100 stopinj manjša temperatura 3 % večjo porabo koksa, ali bolje rečeno 30 kg na tono grodlja.

Ta način dela pri obnovi je tudi v pogledu delovne varnosti boljši, ker bo Vatrostalna začela z delom šele takrat, ko bodo vsa konstrukcijska dela zaključena. S

DR NEMCIJA — Vlada DR Nemčije je sklenila z vlado DR Vietnamu pogodbo o zgraditvi nove železarnice v tej državi. Podrobnejši podatki o tej železarni, njeni lokaciji in roku postavitve zaenkrat še niso znani.

ZAHODNA NEMCIJA — V zahodnonemški železarni Mannesmann — Hüttenwerke je pričela obratovati nova

naprava za kontinuirno vhlajanje bram. Z letno zmogljivostjo 1,2 milij. ton je to do zdaj največja takšna naprava na svetu. Njena posebna znančilnost je ta, da lahko spreminja širino kokile. V njej lahko vlivajo brame široke od 800 do 2.100 mm samo v dve kokili. V eno za širino 800 do 1.500 mm in v drugo za širine 1.500 do 2.100 mm.

K enotni akciji z novimi oblikami in spremenjeno vsebino

(nadalj. s 1. str.)

Iz ZK ali pa postali pasivni. Ne bi se smelo dogajati, da člani CK ali drugih organov ob pomembnih vprašanjih, ki jih obravnavamo komunisti poudarjajo, da so stališča, ki jih tolmačijo njihova osebnost.

Osebnostne bogatitve in vse večje nerazumljive razlike med osebnimi dohodki ter drugi nesocialistični pojavi po sodbi članov konference povzročajo vse pogostejše prekinitve dela in druge poizkuse reševanja problemov v delovnih organizacijah izven organov samoupravljanja. Takih poizkusov bo še več, če se bodo kazali uspešnejši kot prizadevanja v okviru samoupravnega mehanizma. Tak odnos med sestanki samoupravnih organov v delovnih enotah in sestanki ob prekinitev dela ali

pod pritiskom takih groženj se kaže tudi v naši delovni organizaciji. Zato je po mišljenju članov konference skrajni čas, da se v smernicah nakazana vprašanja prične hitreje in odločneje reševati.

Poleg splošnih družbenih problemov, ki so nakazani v smernicah je večina govornikov obravnavala vprašanje aktivnosti ZK v Železarni. Splošna ugotovitev je bila, da kljub aktivnosti konference ne moremo trditi, da so enako aktivni vsi oddelki ZK in še manj vsi člani ZK. Sekretarji so menili, da je udeležba na sestankih zelo majhna in da se največkrat sestaja samo določeno število na vseh sestankih istih članov ZK, medtem ko so prav tako vedno isti upravljeni odsotni. Govorniki so skušali najti vzroke za nerazumljivo pasivnost. Navajali

so, da so sestanki slabo pripravljeni in da jih je premalo. Če bi sekretarji, ki so vabljeni na vse seje konference in člani konference obravnavali v oddelkih samo vprašanja, ki jih je obravnavala konferenca na svojih petih sejah in zbor v decembru, bi bila aktivnost v zadnjih sedmih mesecih lahko večja. K enotnosti akcije ne morejo voditi nove oblike, če ZK po oddelkih ne bo spremenila vsebine dela, predvsem pa če ne bo aktivnejša. Ponovno je bilo poudarjeno, da v oddelkih ZK ne bi smela odlašati z izključitvijo vseh tistih, ki niso pripravljeni aktivno sodelovati v organizaciji.

Sekretar oddelka ZK komercialnega sektorja je obširneje obrazložil stališča tega oddelka. Po njegovem mišljenju je razlog za pasivnost ne samo članov ZK, ampak tudi velike večine članov kolektiva ta, da niso obveščeni o perspektivi podjetja. Komunisti komercialnega sektorja menijo da sedanja orientacija v investicijah ni v celoti v skladu s stališčem, da bi Železarna postala proizvajalec kvalitetnih jekel. Prav tako se postavlja vprašanje rentabilnosti nekaterih investicij. Vprašanje odplačevanja kreditov za investicije in tekoče poslovanje vzbuja med kolektivom zaskrbljenost in brezperspektivnost. O slabo izvršenih investicijah je govoril tudi član konference iz plavža.

Postavljena je bila zahteva, da se vprašanje nadaljnjega programa investicij in proizvodnje obravnava na seji konference in da se kolektivu o tem da jasnejša perspektiva. Poudarjeno je bilo, da je nujno aktivneje delati na reševanju tistih vprašanj, ki negativno vplivajo na poslovni uspeh Železarne brez krivde kolektiva, da pa je potrebno bolj radikalno ukrepati tudi pri reševanju notranjih vprašanj Železarne. Če bi se tako zunanji kot notranji problemi reševali hitreje in odločneje, če bi imeli ljudje občutek, da razprave na sestankih resnično pospešujejo reševanje odprtih vprašanj, potem bi bila tudi aktivnost ZK v oddelkih in kolektivu večja.

Konferenca je sprejela resolucijo, ki je bila poslana IK CK ZKJ v kateri se zavzema za dosledno uresničevanje v smernicah nakazanih nalog. Poleg tega je sprejela še sledeče sklepe:

1. Komisije morajo preveriti svoje programe in jih uskladiti z nalogami, ki so nakazane v smernicah. Programe naj posredujejo oddelkom ZK in nato postopno s priporočili oddelkov konference v potrditev.

2. Konferenca sprejema predlog oddelka ZK komercialnega sektorja in zadoljuje sekretariat, da pripravi gradivo o proizvodnji in investicijah v Železarni.

3. Golc inž. Vinko je soglasno potrjen za predsedni-

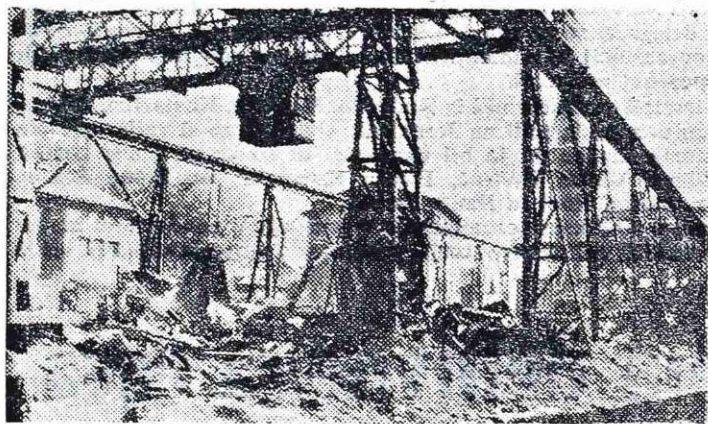
ka komisije za vprašanja proizvodnje in poslovne politike.

4. Na vsaki seji konference mora sekretariat poročati o izvrševanju sklepov konference.

Ker je do seje konference posredovalo stališče o delegatih za kongres le 12 oddelkov ZK in je bilo od 10 predlaganih potrebno izbrati šest članov, je konferenca s tajnim glasovanjem izbrala sledeče tovariše: Ertl Tomaž, Golc ing. Vinkota, Jasnič Danteja, Markelj Franca, Golba Radota in Oblak Viktorja. E.

Jeseničani na VI. kongresu ZSJ v Beogradu

Sindikalne organizacije so se dalj časa pripravljale na VI. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je začel z delom v sredo dopoldan v Beogradu. Iz Železarne in Jesenice so se kongresa udeležili Tomaž Klinar, Štefan Rodi, Emil Rihtaršič in Janko Burnik. VI. kongresa bi se moral udeležiti tudi predsednik IO sindikalne organizacije Srečko Mlinarič, žal pa je tik pred odhodom v Beograd zbolel in je ostal na zdravljenju na Jesenicah.

Še pred nekaj tedni je bil prostor za staro železo skoraj prazen (na sliki), danes pa že nastaja gora starega železa

Pojem in bistvo integracijskih gibanj

SPECIALIZACIJA V INDUSTRIJI

Specializacijo smatramo za drugo organizacijsko — proizvodno obliko industrije. Specializacija proizvodnje v industriji predstavlja posebno obliko družbene oblike dela na ustrezni stopnji družbene proizvodnje, razvojem tehnike in tehnoloških postopkov. Kolikor bolj je tehnika razvita in kolikor bolj so razvite proizvodne sile določene države, toliko je tudi možnost specializacije večja in narobe. Vzporedno s specializacijo se pojavljajo nove veje proizvodnje, novi proizvodi, obdelava samo posameznih delov proizvodov in izgotavljanje samo posameznih operacij v izdelavi določenih produktov.

Ekonomski pomen in koristnost specializacije obstoji v povečanju proizvodne moči dela in s tem v zmanjšanju proizvodnih stroškov. Proizvodna moč se povečuje z boljšim izkoriščanjem delovnih sredstev v primeru specializirane proizvodnje in s specializiranimi delovnimi orod-

ji v razmerju s podjetji, ki imajo univerzalni značaj proizvodnje in z univerzalnimi strojnimi napravami. Orodja se na ta način ne samo specializirajo, ampak se tudi diferencirajo s tem, da dobivajo posebne in različne oblike po vrsti uporabe. Na ta način specializacija omogoča zmanjšanje odpadkov, boljše izkoriščanje materiala, povečuje delovne navade in strokovnost delavcev, kontrola pa postaja enostavnejša.

Specializacijo delimo na predmetno in stadijsko. Predmetna specializacija predstavlja takšno obliko proizvodnje, ki se omenjuje na izdelavo samo enega ali manjšega števila proizvodov. Pri tem mislimo na proizvode v njihovi celotnosti. Na primer proizvodnja specialnih vrst obutev, specialnih vrst orodij in drugo.

Stadijska specializacija predstavlja proizvodnjo samo določenega dela ali določenih delov proizvoda. Primer za to trditve nam lahko služijo predilnice, ki pro-

izvajajo različne vrste predilva.

Pogoj za specializacijo je zadostna stopnja delitve dela, masovnost proizvodnje in standardizacija proizvodov. Delitev dela je odvisna od stopnje razvoja tehnike ali od možnosti masovne proizvodnje. Tam, kjer ni pogojev za masovno proizvodnjo, se specializirana delovna orodja ne morejo ekonomično izkoristiti z ozirom na to, da je nezadostno izkoriščanje kapacitet pogojeno s časovnim trajanjem delovne operacije. Prednosti specializacije so v bistvu prednosti masovne proizvodnje, ki jo karakterizira proizvodnja velikih količin enovrstnih proizvodov in opravljanje vse krajših operacij na enem in istem mestu. To predpostavljajo specializirana delovna orodja, ki so prirejena za izvajanje samo določenih operacij.

Nadaljnji pogoj specializacije je standardizacija. Standardizacija pomeni od nekega centralnega telesa določanje obveznih norm in tipov,

ugotavljanje lastnosti in dimenzij gotovih proizvodov ali delov proizvodov, ki se jih vsi proizvajalci morajo držati. Pod normami razumemo standardizacijo različnih delov, pod tipiziranjem pa razumemo standardizacijo gotovih proizvodov. Eno in drugo pa nam pomeni standardizacijo proizvodnje.

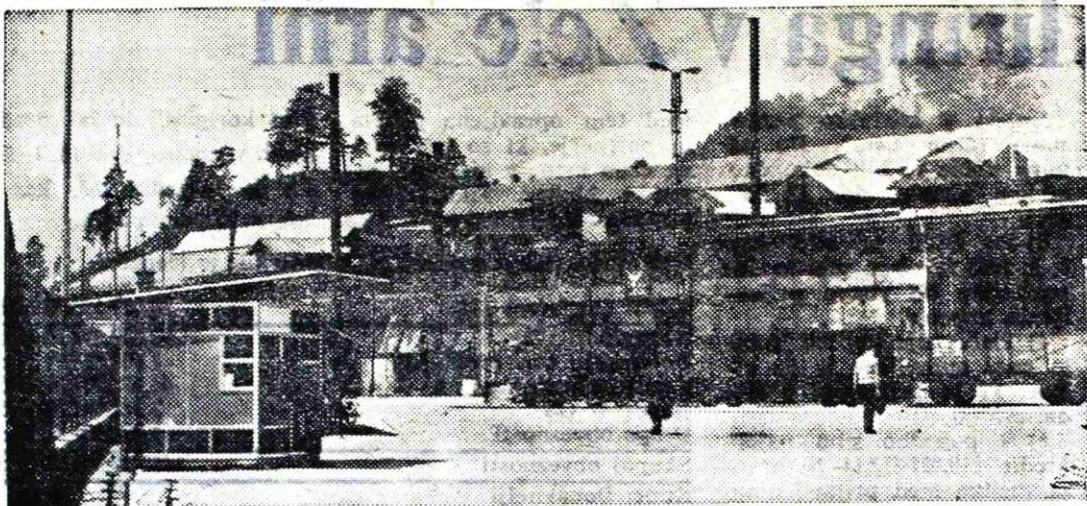
Standardizacija zmanjšuje proizvodnjo določenih proizvodov na manjše število raznovrstnih oblik, dimenzij in kvalitet, kot je to bilo pred standardizacijo.

Pogoj za uvajanje standardizacije je določena stopnja koncentracije proizvodnje in v zvezi s tem specializacije proizvodnje — masovna ali grupno serijska proizvodnja. Z neke strani standardizacija omogoča razširjanje masovnosti proizvodnje in s tem večjo specializacijo. To nam pomeni, da standardizacija ni samo posledica masovne proizvodnje, ampak je tudi pogoj nadaljnjega razvoja take proizvodnje in preko nje tudi same specializacije, ki s svoje strani omogoča nadalje masovno proizvodnjo v še večjih razmerah. Iz navedenih izvajanj vidimo, da obstoji vzajemna povezanost in vzajemno delovanje elementov proizvodnje.

Prva uradna organizacija

za standardizacijo je bila osnovana v Angliji in sicer že leta 1901. Vendar pa moramo ugotoviti, da se je proces standardizacije vse do prve svetovne vojne zelo slabo razvijal tako v sami Angliji, kakor tudi v vseh drugih deželah. Šele prva svetovna vojna, ki je zahtevala ogromna materialna sredstva, je problem standardizacije ponovno prinesla na dan. Od tistih časov se standardizacija zelo hitro razvija. V obdobju med obema vojnama se je standardizacija najbolj razvila v tistih deželah, v katerih se je opazalo delovanje državnega planiranja.

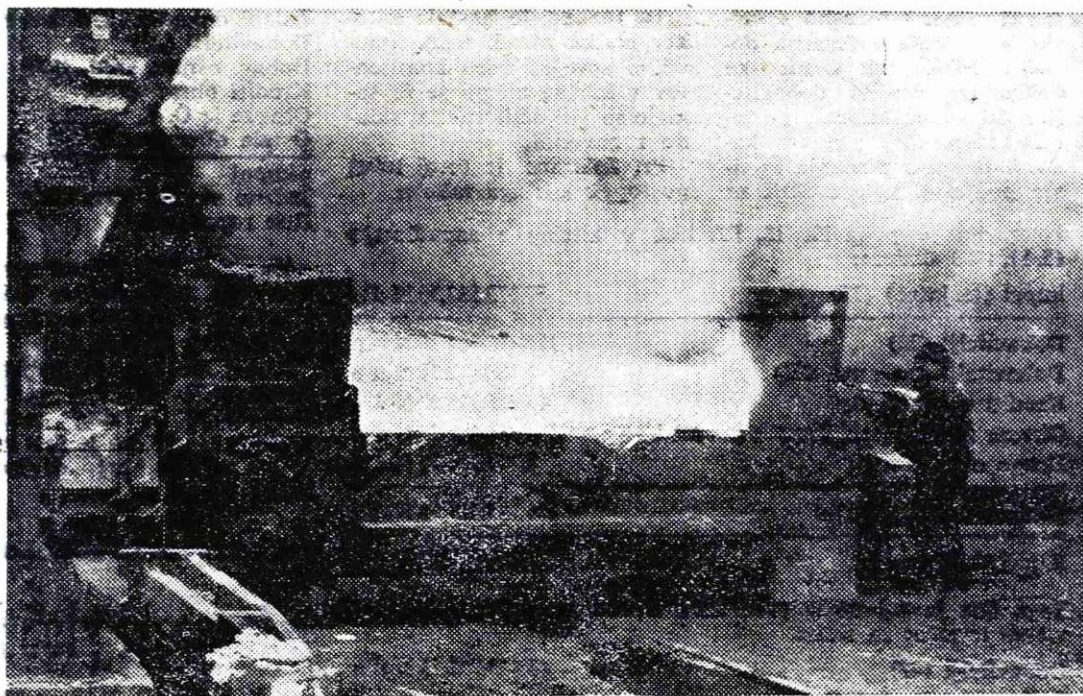
Največjo potrebo po standardih so občutili največji potrošniki masovnih proizvodov. Med te smemo prištevati vojaški aparat, železnice, kovinsko industrijo, strojno industrijo in druge. Vojaški aparat je na primer postavil fabrikantom zahtevo, da posamezni deli puške, pozneje pa tudi drugega orožja, morajo dimenzijsko biti povsem enaki ne glede na kraj proizvodnje. Z izgrajevanjem železnic se je hitro postavilo vprašanje določanja širine tirov, naprav za kretnice, zavore, posameznih delov vagonov in lokomotiv. Lep primer za to trditve nam lahko služijo primer nemških železnic

Nov glavni vhod v valjarne Javornik

V preteklem tednu so začeli uporabljati nov glavni vhod v valjarne Javornik. Z gradnjo so začeli spomladi in omogočili v razmeroma hitrem času preusmeritev prometa po cesti talcev do Mulejeve hiše, od tam naprej pa po novi cesti do glavnega vhoda. Za delavce, ki se vozijo z vlakom v službo in iz službe pa so zgradili pešpot prek Koničevega vrta, ker je tudi železnica zaprla železniški prehod pred bivšim glavnim vhodom v valjarne. Odstranili so zapornice in napravili leseno ograjo in omogočili prehod delavcem po novi pešpoti.

-or

Odlitek ogrodja za zamenjavo valjev v valjarni na Beli

pred vojno. Zaradi normiranja delov za železniške vagonne so železniške delavnice mogle zmanjšati število delov, ki so jih imele v skladiščih, od 14.000 na 4.000. To se je odražalo tudi pri remontih za vagonne in lokomotive. Tako je na primer bil generalni remont ene lokomotive skrajšan od 110 dni na 24, potniških vagonov od 40 na 20 in tovornih vagonov od 11 na 4. Zraven manjše porabe časa se dela morejo opravljati tudi z manj kvalificirano delovno silo.

Tipiziranje nam pomeni poenostavljanje, zmanjševanje velikega števila proizvodov iste uporabe ali različnih dimenzij in kvalitet na manjše število, omogoča nadaljnjo specializacijo oz. delitev dela in s tem prihranek na materialu in boljšo uporabo odpadkov, kar nam v končni liniji vse predstavlja znižanje proizvodnih stroškov. Ekonomska računica nam kaže, da je proizvodnja majhnega števila tipov proizvodnje v veliki serijski proizvodnji in normiranje izdelave njihovih delov, ki se lahko montirajo in nameščajo brez naknadne obdelave mnogo cenejše od proizvodnje velikega števila tipov v manjših serijah z nenormiranimi raznovrstnimi deli. Zo-

pet nam lahko služi za ta primer ilustracije nemške proizvodnje vijakov. Pred tipizacijo so v Nemčiji proizvajali 11 sistemov vijakov z 274 različnimi vrstami, kar je zahtevalo 1.918 različnih delovnih orodij. Po standardizaciji se je število sistemov zmanjšalo na dva, število vrst vijakov pa na 72. To je omogočilo znižanje števila orodij za proizvodnjo na 514.

Kaj pomeni standardizacija proizvodov in delov, lahko vidimo tudi na primeru gradbenih strojev v naši državi, ki jih je nekaj stotin tipov in predstavljajo pravi mozaik skoraj celotne mednarodne proizvodnje takšnih strojev. Njihovo racionalno izkoriščanje predpostavlja obstoj potrebnih delov, ki jih mnogokrat ni in katerih se v naši državi zaradi majhnega števila niti ne splača proizvajati. To nam pojasnjuje dejstvo zakaj je stopnja izkoriščanja gradbenih strojev pri nas zelo nizka. Če pa bi število gradbenih strojev zmanjšali na manjše število tipov, bi posamezne nadomestne dele zaradi njihove velike količine bilo rentabilno proizvajati.

Ekonomska pomembnost in koristnost standardizacije obstoji:

— V možnosti večje masovnosti proizvodnje in s tem tudi večje specializacije;

— v zmanjševanju količin nadomestnih delov, ki jih je potrebno imeti v skladiščih;

— v skrajševanju časov remontov in popravil in v zamenjavi kvalificiranega dela z manj kvalificiranim delom;

— v zaščiti potrošnikov in v eliminiranju nelojalne tekme pri posameznih proizvajalcih.

Standardizacija v naši državi še ni na tisti stopnji, ki je potrebna za hiter industrijski razvoj. To velja tako za število standardov, kakor tudi za miselnost proizvajalcev. Brez vsega tega pa ne more priti do uspešne uveljavitve standardizacije v proizvodnji. O standardizaciji v Jugoslaviji skrbi Jugoslovanski zavod za standardizacijo. Moramo ugotoviti, da so pogoji za standardizacijo in njen razvoj v današnji Jugoslaviji mnogo ugodnejši kot so bili v predvojni Jugoslaviji. To zaradi spremenjnih proizvodnih odnosov in pa zaradi neprimerno hitrejšega razvoja našega gospodarstva v primeri s predvojnimi.

(nadaljevanje prihodnjic)

L. J.

Dokler ne bodo zgradili nove vratarne ob stavbi upravnega poslopja valjarn, bo vratarjem služil le provizorij, ki je postavljen pri glavnem vhodu v valjarne.

Nadaljnje utrjevanje vloge zveze sindikatov

V sredo se je v veliki dvorani doma sindikatov v Beogradu začel VI. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Čez tisoč izvoljenih delegatov iz vseh republik, ki zastopajo okrog 3.300.000 članov ZSJ, bo po temeljitih razpravah v petih komisijah sprejelo smernice o nadaljnjem razvijanju družbeno ekonomskih in političnih odnosov pri nas in o nadaljnji vlogi in nalogah Zveze sindikatov. Poleg delegatov na kongresu sodeluje okrog 70 delegacij sindikalnih gibanj in organizacij iz Evrope, Azije, Afrike in Latinske Amerike, poleg več kot 200 novinarjev domačih in tujih listov, časopisnih agencij in radijskih postaj.

Že same priprave na kongres, objavljenega je bilo ogromno gradiva, med drugim tudi prednačrt resolucij, kažejo, da bo kongres zelo pomemben za nadaljnji razvoj sindikalne organizacije. Tudi predkongresne razprave o obravnavanem gradivu na kongresu so odprle še mnogo vprašanj, o katerih bodo v posameznih komisijah kongresa morali spregovoriti.

Dosedanji razgovori o bodoči vlogi in nalogah sindikata so zelo jasno očrtali nadaljnjo pot sindikata, kot »nosilca organizirane pomoči vseh družbenih sil v vsakodnevnom delu in razvoju samoupravljanja«. To pomeni, da bo sindikat moral biti močna opora delovnim ljudem pri nadaljnjem razvijanju samoupravljanja, humanizaciji odnosov in medsebojne solidarnosti.

Resolucije, ki jih bo kongres sprejel, zelo konkretno nakazujejo naloge in usmerjenost sindikata na posameznih področjih ekonomskega in družbenega razvoja. Resolucije ločeno obravnavajo razdelitev dohodka in pogoje gospodarjenja, zaposlenost in zaposlovanje, integracije vseh oblik družbenega dela, stanovanjsko izgradnjo, delovne pogoje in zaščito pri delu, zaščito otrok in pomoč družini, počitek in rekreacijo, izobraževanje, kulturo in mednarodno aktivnost.

Uspeh kongresa bo tudi v tem, če bodo člani sindikalnih organizacij na terenu temeljito spoznali kongresno gradivo in ga sprejeli kot svojo orientacijo za nadaljnje delo.

Želimo imeti odgovor

Tako kot v vseh delovnih enotah je tudi sindikalni odbor jeklovleka za dan žena obdaril svoje sodelavke. Darila niso prejele samo delavke, ki so bile ta dan odsotne. Čeprav so bila darila pripravljena tudi za njih, razen ene, do danes še niso dobile za njih namenjenih daril.

Pri zadetih žene zanima, kaj je s temi darili. Želijo tudi ustrezen odgovor. Imajo pa povsem prav, ko pravijo, da prosile ne bodo, ker je to za njih poniževalno in da bi se v teh treh mesecih lahko že nekdo dobil iz sindikalnega odbora, ki bi jim darilo izročil.

Nekatere posameznice v tej delovni enoti tudi občutijo, da sindikalni odbor, pri dodeljevanju podpor sodelavcem z daljšo bolezensko odsotnostjo, dela razlike in ni dovolj objektiven. O vsem tem bi rade imele tudi odgovor.

Rezultati kliringa v Železarni

Iz podatkov Službe družbene knjgovodstva — centra le Ljubljana je razvidno, da so v Sloveniji v skupnih vi-rih sredstev, upadla lastna sredstva, ker se vlaganja v poslovni sklad zmanjšujejo, krediti in obveznosti pa hitro naraščajo.

Dobavitelji v državi so bi-li ob koncu leta 1967 za 23 % višji kot pred letom, dobavi-telji v tujini pa celo 27 %. Fakturirana realizacija se je v preteklem letu povečala le za 10 %. Terjatve do kupcev so v letu 1966 predstavljale 12 % celotnega dohodka, v le-tu 1967 pa že 14 %. V istem času je plačana realizacija v gospodarstvu padla iz 90 % na 88 %. V industriji in rudar-stvu je padanje še hitrejše.

Padec lastnih sredstev v Sloveniji kaže še sledeči po-datek — primerjava leta 1966 in 1967:

Netto produkt	104
Delež družbeno političnih skupnosti	119
Delež drugih	102
Skupaj delež skupnosti	111
Delež gospodarskih organizacij	101

Ker so osebni dohodki v deležu gospodarskih organi-zacij v indeksu 109, je osta-nek za sklade le:

poslovni sklad	86
drugi skladi	82
rezervni sklad	100

Vse omenjeno je vplivalo na slabo poravnano obvez, ker podjetja niso razpolaga-la z zadostno višino denarja. Poravnava medsebojnih ter-jatev in obvez je bila v letu 1968 s predpisom odredena v obliki kliringa, ki naj bi od-pravil to nelogično visoko stanje obvez. Ta predpisani kliring ni bil popolni kliring, ki naj bi poravnal vse obve-ze, temveč le obveznosti do

višine terjatev. Če kupci ne poravnajo naših terjatev v celoti, je morala dati razliko področna poslovna banka v obliki kredita, ki se mora odplačati v treh do šestih mesecih in v enakih obrokih. Prvi obrok odplačila tega kredita je zapadel 20. 6. 1968 in ga je Železarna že odpla-čala.

Predpisi o kliringu so za-jemali več faz postopka in to:

1) Izdelava spiskov vseh terjatev in obveznosti, kate-rih rok zapadlosti plačila je 15. II. 1968. Istočasno s spi-ski je morala Železarna do-staviti SDK tudi virmanske naloge za plačilo dobavite-ljev do višine kupcev.

2) Iz spiska črtati vsa ka-sneje prispela plačanja in ti-sta podjetja, katera SDK ni

Železarna je prijavila 18. IV. 1968 v kliring z zapadlostjo 15. II. 1968 sledeče:

kupci (terjatve) (12)	57,072.588,56 N din
Dobavitelji (22)	100,796.364,39 N din
Dobavitelji osn. sred. (92)	1,808.812,71 N din
Kreditni obrat. sred.	45,677.778,97 N din
Obveze iz dolgoroč. kre. osn. sred.	3,311.461,33 N din
Druge obveznosti	2,199.994,10 N din
Skupaj (obveznosti)	154,794.411,50 N din
Kupci/dobavitelji	36 %

Tega dne je Železarna predložila virmanske naloge SDK do višine terjatev in sicer:

Dobavitelji (22)	43,455.726,13 N din
Dobavitelji O. S. (92)	520.613,33 N din
Kreditni obrat. sred.	12,098.809,89 N din
Obveze iz osn. sred.	—
Druge obveznosti	997.404,21 N din
Skupaj	57,072.588,56 N din
Predloženo je bilo virmanov	935
rok zapadlosti v odnosu na višino kupcev	12. X. 1967

V drugi fazi dela do dne 27. IV. 1968 smo iz spiskov, ki so obsegali 105 strani do-baviteljev in 9 strani kupcev (dobavitelji 2.355 a kupci 168 postavk) izločili (črtali) vsa

sprejela v klirinško porav-navo (črna lista). Do te nove višine so bili dokončno oddani virmani dne 27. IV. 1968.

3) Po SDK je bilo dne 3. 5. 1968 izvršeno plačilo do-baviteljev do višine prijav-ljenih kupcev.

4) Plačevanje kupcev je bi-lo nato opravljeno le do vi-šine, ki je prikazana v na-daljevanju.

5) S pogodbo smo najeli kredit (10,027.812,14 N. din) za razliko med prijavljenim: kupci in njih poravnano.

Ta razlika je nastala zato, ker banka zaradi nelikvidno-sti ni sprejela vseh komiten-tov v kliring ali pa se že sa-mi niso vključili vanj v skla-du z navodili.

Pri Železarni je torej tek el postopek kliringa takole:

med tem opravljena plačila in partnerje, ki so bili dani na črno listo in niso bili za-jeti v kliring. Tudi spiski pri SDK so se tako 27. IV.

1968 korigirali in od predlo-ženih virmanov dne 18. 4. 1968 jih je odpadlo 163, ker je stanje kupcev padlo.

Dokončno stanje spiskov po popravkih je sledeče:

Kupci (terjatve) (12)	50,012.686,72 N din
Dobavitelji (22)	92,810.394,93 N din
Dobavitelji osn. sred. (92)	1,808.812,71 N din
Kreditni obrat. sred.	45,677.778,97 N din
Obveze iz OS	3,311.461,33 N din
Druge obveznosti	1,930.821,59 N din
Skupaj obveznosti	146,539.269,53 N din
Kupci/Dobavitelji	34 %

Izdani dokončni virmani za poravnano so:

Dobavitelji (22)	(39,5 %)	36,660.186,33 N din
Dobav. osnov. sred. (92)	(28,7 %)	520.648,33 N din
Kreditni obrat sred.	(25,9 %)	12,098.809,89 N din
Obveze iz O. S.	—	—
Ostale obveznosti	(37,9 %)	733.042,17 N din
Skupaj	(34,0 %)	50,012.686,72 N din
Izdano skupaj virmanov		743 izv.
Rok zapadlosti		1. 10. 1967

Dne 3. 5. 1968 je bilo oprav-ljeno po SDK plačilo doba-viteljev v vsej vrednosti 50,012.686,72 N din.

Kupci so od prijavljenih 50,012.686,72 N din plačali 39,984.874,58 N din, razlika 10,027.812,14 N din je šest me-sečni kredit pri poslovni banki Kranj.

Ker je v vsej državi ta kli-ring pokazal precej slabe re-zultate, je v pripravi prisilni kliring (če bo predpis spre-jet), ki naj zajame tudi tiste delovne organizacije, ki v prvem kliringu niso bile vključene.

LAUSEGAR

Železarski globus

NOVA ZELANDIJA — Tudi Nova Zelandija je zaradi de-valvacije svoje denarne valute in prekomernega uvoza ter premajhnega iz-voza zašla v gospodarske te-žave. Vse kaže, da bo to še pospešilo razvoj izgradnje do-mače železarske industrije, da bi s tem zmanjšali uvoz železarskih proizvodov. Kot prvo stopnjo so zgradili novo

pocinkovalnico pločevine z letno zmogljivostjo 100.000 ton. Zaenkrat bodo pločevino uvažali, kasneje pa računajo tudi na izgradnjo celotne že-SOVJETSKE ZVEZE — Sov-jetske železarne postajajo iz leta v leto tudi večji izvoz-niki železarskih proizvodov. V letu 1967 so bile sovjetske že-lezarne zastopane v svetov-nem izvozu z osmimi odstot-ki. Istočasno pa je bila sov-jetska zveza na petem mestu v svetu kot izvoznik valjanih železarskih izdelkov.

Varstvo pri delu naj bo nepogrešljiva sestavina slehernega področja dela v Železarni

V zadnjih dneh maja in v prvi polovici junija letos je bil prvi del seminarja o varstvu pri delu za vodilne in vodstvene delavce Železarne. Seminar je zajel nekaj nad 200 udeležencev od asistentov v obratih oziroma vodij služb, do vključno direktorja Železarne. V izbor udeležencev tega seminarja so prišli predvsem tisti vodilni in vodstveni delavci, ki v sklopu svojih pristojnosti lahko neposredno ali posredno vplivajo na varne in zdrave pogoje dela.

Prvi — izvedeni — del se-minarja je obsegal naslednje teme:

Pravilen odnos vodilnih in vodstvenih delavcev do var-stva pri delu; interna zako-nodaja železarne Jesenice o varstvu pri delu in temeljna zakonska načela o varstvu pri delu.

Vodstvu podjetja sta nare-kovala izvedbo seminarja predvsem dva glavna nagiba. Prvič spoznanje, da v podje-tju še obstajajo takli pogoji dela in drugi dejavniki, ki povzročajo visoko število po-

škodb delavcev pri delu in visoko odsotnost z dela tudi zaradi drugih obolenj. To spo-znanje in pa ekonomska ter socialna nujnost, da se bor-ba za zmanjšanje poškodb in drugih obolenj prenese tudi na vodilni in vodstveni nivo, so privedli delavski svet Že-lezarne na 16. seji v lanskem juliju do sklepa, o nujnosti izobraževanja o varstvu pri delu tudi delavcev na teh nivojih. Drug nagib pa izha-ja iz jasnih smernic o varst-veni dejavnosti v podjetjih, ki jih prinaša temeljni zakon

o varstvu pri delu iz leta 1965, katere pa nadalje konkretizi-ra istoisimski republiški za-kon iz leta 1966. Iz obeh za-konov izhaja, da k varnemu in zdravemu delu lahko ve-liko prispevajo predvsem vo-dilni delavci v podjetju in, da je izobraževanje s tega po-dročja sestavni del strokovne-ga in splošnega izobraževa-nja.

Ko so vsi trije predavatelji skušali v eni ali drugi obliki povedati, da je prizadevanje za preprečevanje nezgod, po-škodb, obolenj, invalidnosti itd. nujno in da mora to nu-jnost začititi vsakdo ter jo vključiti v svoje vsakodnev-no delo, potem to res velja za vsakogar. V vseh sektorjih našega podjetja, v sleherni službi in pri vsakem posa-menziku delo zahteva, če že

ne neposredno, pa vsaj po-sredno, skrb za varstvo pri delu. To spoznanje je pone-kod v svetu prodrlo že zelo daleč. Če se v svetu nekatere jeklarske firme hvalijo, da je pri njih prva naloga var-nost ljudi pri delu, to prav gotovo ne izvira iz humanih nagibov. In če v naši ožji do-movini zadnja leta poudarja-mo, da je varstvo pri delu sestavni del poslovanja pod-jetij in da se rezultati varst-vene dejavnosti kažejo v ekonomskih rezultatih, po-tem morajo resnično vsi de-javniki, ki delajo na izbolj-šanju ekonomskih rezultatov, upoštevati tudi moment var-nosti in zdravja! Na seminar-ju se je čutilo, da v taka za-ključevanja niso prepričani vsi naši vodilni in vodstveni kadri. Ne gojim nobenih ilu-

zij, da je možno povsem eno-tno gledati na kakršenkoli problem dela v naši Železar-ni. Tudi ne, da se da »skoči-ti iz svoje kože« oziroma, da posamezniki lahko v kratkih urah seminarja preusmerijo svoja razmišljanja od proiz-vedenih ton, izvrševanja pla-na, tako imenovanih poslov-nih težav, pomanjkanja de-lovne sile itd. Gojim pa upa-nje, da bo vedno manj tistih, ki pravijo: »Moja naloga v obratu je, da proizvedemo toliko ton, s čim manjšimi stroški, delovno silo pa nam naj preskrbi kadrovska služ-ba, za varnost naj skrbi za to postavljena služba, za zdravje pa obratna ambulan-ta in druge zdravstvene usta-nove.«

Tako modrovanje ne kaže le brezdušen odnos do de-lavcev in do tistih članov ko-lektiva, ki zaradi poškodb in poklicnih obolenj doživljajo tragedije v zasebnem življe-nju, temveč tudi, da kadri s takim pojmovanjem niso spo-

Dnina Lavrinec se je poslovila od svojega sodelavca

Dolgoletni sodelavec odšel v pokoj

Sodelavec Adolf Valentinčič iz proge tanke pločevine dnine Lavrinec, je odšel v pokoj in dnina se je dostojno poslovila od njega.

Svojemu delovnemu tovarišu Adolfu so zaželeli lep večer življenja. Lep večer in zadosti toplega jesenskega sonca. Posebno sonca, ki ga je tako zaslužil. Njegove roke so čez 35 let gradile in ustvarjale. Čez 35 let je vestno hodil iz Žirovnice na Javornik na progo tanke pločevine, kjer je vsak dan po osem ur pridno opravljal svoje delo. Želeli so mu, da

še mnogo lepih in sproščenih let preživi v zasluženem pokoji in da se sprosti vseh težkoč, ki so ga spremljale v življenju.

Kot priden sodelavec, ki ni poznal slabe volje, bo ostal lep zgled vsem sodelavcem. Do vseh sodelavcev je bil dober in vedno pripravljen pomagati vsakomur.

Ob slovesu so mu sodelavci dnine Lavrinec izročili v spomin električni brivski aparat in mu še enkrat zaželeli na mnoga leta.

Sodelavci

Na osnovi člena 28 in 29 Pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice

o b j a v l j a m o

prosto delovno mesto

»delovodja lahke proge«, šifra 1221, D-5, 1 oseba v DE valjarna profilov.

POGOJI:

— dovršena STŠ ali delovodska šola in 5 let prakse v valjarnah ali

— dovršena poklicna šola z VK izpitom in 10 let prakse v valjarnah.

Prijave z ustrezno dokumentacijo sprejema kadrovskega sektorja železarne Jesenice do 15. 7. 1968.

Kadrovskega sektorja

sobni in, da slabo opravljajo svoje delo. Manjka jim namreč bistveni element sposobnosti za vodilno oziroma vodstveno funkcijo, sposobnost ocene, kaj pomenijo faktor živega dela v proizvodnem procesu.

Druga slabost med našimi vodilnimi in vodstvenimi kadri, ki se je pokazala na seminarju in se kaže tudi vsak dan, je v pogledih, kako bolj učinkovito reševati probleme varstva ljudi pri delu. Nikakor ne zadostuje tak odnos čes, »imamo preveč nezgod, v nekaj letih jih bo treba zmanjšati na polovico« ali pa »varstvo pri delu je ustvarjanje reda in discipline« in pri tem misliti, da red pomenijo varni prehodi po obratih, disciplino pa je moč doseči z ostrejšo kaznovno politiko. Vse ostalo pa je filozofija, kup nepotrebnih besed...

Če nas številke o poškodbah, obolenosti, invalidnosti in izgubljenih dneh prepri-

čajo o resnosti vsakovrstnih posledic, predvsem pa o ekonomskih izgubah, bi tudi do varstvene dejavnosti morali imeti drugačen odnos. Tako kot znamo oz. vsaj kolikor toliko znamo analizirati ostale vzroke slabega poslovanja in neugodnih ekonomskih kazalcev, tako bi morali analizirati in resno jemati prave vzroke nezgod in obolenosti.

Varstvo pri delu — tako po tehnični, zdravstveni, psihosocialni in pravni strani — ima pri jasno spoznanih odnosih vzrok — posledica, lahko velike učinke. Ne kratkoročne, temveč dolgoročne. Da tega velikokrat ne verjame, je najbolj pogost vzrok v tem, ker ne poznamo in priznamo specifičnih svojstev živega dela v proizvodnem procesu. Pri nosilcih živega dela — kadrih — so smotrne naložbe lahko samo dolgoročne, ker se učinki kažejo šele po daljšem časovnem ob-

Železarski globus

ZDA — Železarska družba Bethlehem Steel Co. je naročila pri podjetju Lectromelt Co. za svojo železarno Shel-ton tri obločne električne peči. Vsaka bo imela zmogljivost 150 ton, premer kotla 6,6 m in moč transformatorja 60.000/67.000 KVA. Njihova skupna letna zmogljivost bo en milijon ton elektro jekla. Prva bo dobavljena v letošnjem oktobru, ostali dve pa v letu 1968.

JAPONSKA — Od leta 1960 naprej so japonske železarne za ZDA DRUGI največji proizvajalec nerjavečega jekla na svetu. Z letno proizvodnjo 600.000 ton v letu 1967 so proizvedle približno 20 % svetovne količine tega jekla. Približno 25 % te količine izvozijo. Največ tega jekla porabijo na Japonskem za mehanske konstrukcije (20 %) in za različne gospodinske ter ostale aparate široke potrošnje (21 %). Avtomobilska industrija porabi zaenkrat 7 kg nerjavečega jekla za vsak proizvedeni avtomobil ali 6 % celotne porabe.

SAUDSKA ARABIJA — Danes krije arabska država 90 % svojih proračunskih potreb s prodajo nafte. Do leta 1980 nameravajo znižati delež nafte v državnem proračunu na okoli 30 %. To bodo dosegli z razvijanjem druge industrijske dejavnosti, predvsem pa z večjim izkoriščanjem ostalih surovin in različnih rud. Zato so razvili v tej državi izredno živahno dejavnost geoloških raziskav, kjer sodelujejo predvsem strokovnjaki iz ZDA, Japonske in Francije. Poleg drugih rud računajo tudi na precejšnja nehaljska železove rude, ki jo bodo lahko izvažali.

dobju. Zato so nosilci dejavnosti, ki skrbijo za kadre (službe, referenti, posamezniki), za njihovo sposobnost, za fizično in psihično usposobljenost in za vzdrževanje te usposobljenosti na nekem nivoju, učinkoviti lahko le, če niso samo dnevno operativni, ampak se ukvarjajo tudi s študijsko analitičnim delom.

Seminar je pokazal, da kompleks varstva pri delu pojmuje preozko. Udeleženci so sprožili vrsto vprašanj, ki kažejo na pomankljivosti v službi za kadre, v službi za organizacijo dela, v obeh službah varstva pri delu itd. Kako bomo pa te pomankljivosti učinkovito odpravljali? Prav gotovo ne tako, da bo njihovo delo še naprej dnevno — operativno in rutinsko. O vsem tem bodo morali nekaj več reči samoupravni organi in ožje vodstvo železarne.

inž. Peter Polak

Vpliv jedrske eksplozije na avtomobile in kamione

Avto je v industrijskih državah sestavni del življenja. Zaradi tega, ker je avto objekt v katerem je vedno mnogo potnikov, nastane vprašanje, kaj se bo zgodilo z vsemi temi ljudmi v primeru nenadnega atomskega napada? Ali ne bodo morda avtomobili milijonom ljudi smrtna past? Ali bodo avtomobili lahko zaščitili ljudi podobno kot hiše, ali bo avto mogoče v trenutku obrniti, da bo zapeljal svojega lastnika daleč od kraja eksplozije? Ali bo morda dobro odpreti avtomobilska okna? Ali bi se morali vozniki in drugi potniki v avtomobilih v trenutku eksplozije takoj vreči na tla? Ali je z avtom sploh mogoče uiti učinku atomske eksplozije, v kolikšni razdalji je upanje na rešitev?

Na vsa ta vprašanja je bilo mogoče odgovoriti ali vsaj približno razjasniti položaj le z vrsto poizkusov, ki so jih naredili v Las Vegasu, v državi Nevada in katerih so se udeležili med drugimi tudi zastopniki združenja avtomobilskih inženirjev. Ti naj bi ugotovili učinek eksplozije, toplote in radioaktivnosti žarkov na avtomobile ter proučili primerne zaščitne ukrepe. Razen tega je bilo treba ugotoviti, ali so avtomobili po atomskem napadu sploh še uporabni. Velike avtomobilске tovarne so dale na razpolago več popolnoma novih avtomobilov ter tri poštne kamione. Nad 50 avtomobilov so razpostavili na različnih razdaljah v krogu okoli središča eksplozije. Polmer prvega kroga je znašal 800 m, najdaljši pa 3,2 km. Razdalje med posameznimi krožnimi obodi, na katerih so stali avtomobili, so merile po 400 m. Avtomobile so razpostavili tako, da so ali vozili ali pa parkirali. Na nekaterih avtomobilih so bila okna delno ali popolnoma odprta, v drugih pa zaprta. Pri nekaterih avtomobilih so bile vključene posamezne brzine ali pa zavore. Bencinski kotli so bili ponekod prazni, drugod do polovice napolnjeni, pri nekaterih pa polni. Nekaj avtomobilov je stalo zraven poskusnih hiš na razdalji 1100, oziroma 2300 m od središča eksplozije. V 24 avtomobilih so sedele oblečene človeške lutke naravne velikosti. Na sedežna naslanjala, na blazine, po tleh, na zaščitna sončna stekla in drugod je komisija razpostavila merilne aparate za temperaturo in za žarke tudi Geigerjev števec. Razen tega so pri tej eksploziji preizkusili nov merilec pritiska. Brž ko je bilo po eksploziji mogoče priti na zemljišče, so začeli zbirati podatke.

Atomsko bombo so postavili na stolp in jo tam sprožili. Eksplozirala je z močjo, enako 15.000 tonam eksploziva, svetloba pa je bila stokrat močnejša od sončne. Ko so po eksploziji pregledovali avtomobile, so ugotovili, da na avtomobilskih šasijah, na prednjih in zadnjih kolesih, na motorjih in na drugih mehaničnih delih ni bilo omembe vrednih poškodb. Prav tako tudi niso opazili pomembnejših zlomov kovin, niti ne v tistih primerih, ko je zračni pritisk vozila prevrnil.

Na splošno so bili zvrnjeni na stran le tisti avtomobili, ki so bili razpostavljeni počez v smeri od središča eksplozije na razdalji pod 1200 m. Vozila, ki so jih pripravili za vožnjo že pred eksplozijo, so bila razen onih najbližjih, ki so zgorela, uporabna za vožnjo. V bližini središča eksplozije pa vse do razdalje dveh kilometrov so bile zdrobljene šipe. Na avtomobilih v prvih vrstah je zračni pritisk vrgel iz okvirov velike kose zaščitnega stekla. Steklena okna so v glavnem samo popokala, niso pa razpadla. Pri večini avtomobilov niti niso spokale vse šipe. Steklo se je pod pritiskom izmaličilo, ni pa izpadlo iz okvirov. Steklene šipe v zadnjem delu avtomobilov niso popokale, marveč so razpadle na kosce, ki jih je pritisk vrgel daleč naokoli. Ovalne šipe žarometov in šipe za zaščito pred vetrom so prestale pritisk eksplozije mnogo bolje, kakor pa one z majhno površino. Prav malo avtomobilov je bilo poškodovanih zaradi požara. Vnele so se predvsem prevleke na sedežih in vratih, plašči in najbolj izpostavljeni gornji deli avtomobilov. Razumljivo je, da so bile temne prevleke znatno bolj občutljive za toploto, kakor svetle. V valu toplote se je lak stopil, prav kot pesek in prah. Nikjer niso opazili, da bi povzročili požar bencinski kotli, saj ni eksploziral noben izmed njih, niti pri tistih avtomobilih, ki so popolnoma zgoreli. Vseeno je bilo, ali je bil rezervoar poln ali prazen, odprt ali zaprt.

(nadaljevanje)

Kdo je bil gospodar položaja?

Kljub silni premoči v ljudeh in orožju se v času okupacije Hitlerjevi sodelavci niso počutili varne. To nam nazorno dokazuje takratni položaj, kakor tudi njihovi lastni zapisi in ugotovitve. Tako smo v arhivih bivše KIG na Jesenicah dobili izredno zanimivo poročilo o takratnem položaju na Jesenicah in Javorniku, katerega je zapisal glavni obratni zaupnik Nemške delavske fronte (Deutsche Arbeitfront) inž. Semlak, obratovodja v javorniških valjarnah. Poročila v obliki vprašanj so bila napisana za razpravo z deželnim vodjem dr. Friderikom Reinerjem ob njegovem obisku na Jesenicah v mesecu juniju leta 1942.

Sicer pa pogledimo, kako je predstavnik Nemške delavske fronte inž. Semlak ocenil takratno stanje in kakšni so bili njegovi predlogi za ublažitev takega stanja. V prevodu se prvi del poročila glasi takole:

»Politično stanje je zelo slabo. To se lahko opazi vsak dan pri delavcih, prav posebno pa uslužbencih. Volja oz. delovna vnema je zelo slaba, vsako delo se naredi samo na pritisk. O kakem prostovoljnem delu pri večini zaposlenih ni nobenega govora. Raznim apelom delavci prisostvujejo brez vsakega interesa in so veseli, da lahko zborovanje kar preje zapustijo. Pri tem seveda igra veliko vlogo tudi to, da večina delavcev ne obvlada nemškega jezika. Na sestankih z zaupniki se navedeno stanje stalno ugotavlja. Nujno potrebno bo, če ne več, vsaj del nameščencev — dobrih Nemcev preseliti iz Rajha na Jesenice oz. narediti zamenjavo.

2. Zaščita pripadnikov nemštva in tudi prebivalstva te dežele je neučinkovita. Ljudje, kateri z nami simpatizirajo in so pripravljeni sodelovati so izpostavljeni terorju. Ponoči jih odpeljejo iz stanovanja v gozd in tam umore. Mnogo primerov je, da jih partizani ustrelje kar v njihovih stanovanjih, ne da bi se kakorkoli mogli braniti. Ti primeri so posebno v zadnjih dneh vse bolj številni. Obstoječa dva komandosa — eden za zaščito mesta čez dan, drugi pa za komunistične vlomilce, ki napadajo in kradejo ponoči. Tudi dobroimernih ljudi se polašča dvom. So primeri, da posamezni Gorenjci opravijo svojo dolžnost in pomagajo policiji pri iskanju partizanov kot vodiči. Prek raznih vohunov pride to na ušesa banditom in mož je zapisan za gotovi smrti. Navadno pride v stanovanje nekaj partizanov in ga odvedejo s seboj ter ga nato ob prvi priliki likvidirajo. Posebno v zad-

njem času je teh primerov vedno več. Poleg tega se množe kraje živil. V noči na 21. in 22. t. m. so partizani oplenili bolnico socialnega zavarovanja (brat. sklad.) na Jesenicah in odnesli s seboj vsa živila, zdravila, oboje in deke, skratka vse jim je bilo na dosegu. Izginili so brez sledu. V noči na 22. in 23. t. m. so banditi oplenili konzum na Koroški Beli in odnesli vse. V zgodnjih jutranjih urah je bila okolica vsa bela od raztresene moke. V noči na 23. in 24. t. m. so v Breznici in Zirovnici partizani nasilno odpeljali občinskega tajnika in še enega moža, delavca našega podjetja. To so samo nekateri od mnogih drugih primerov. Z navedenimi akcijami pa delajo partizani zase veliko propagando. Smatrajo se za gospodarje položaja. Pojačanje varnostnih čet je več kot nujno.

Menimo, da je vsak nadaljnji komentar odveč. Kakor že rečeno, pri vsej ogromni premoči se nikjer niso počutili varne. Ali ni v teh vrsticah podana vsa njihova nemoč in nehoti dano priznanje borcem in aktivistom Osvobodilne fronte.

(Prevod in komentar napisal Jože Rozman)

General Rösener ogleduje s skupino višjih nemških oficirjev požgan železniški most v Mostah pri Zirovnici. Akcijo je izvedel Cankarjev bataljon Gorenjskega odreda 29. junija 1942.

Spomini iz NOB

Na rojstni dan

»Ne potrebujem prostovoljcev«, je dejal oficir 17-letnemu fantiču, ki je stal pred vrati kasarne in prosil, naj ga vzamejo kot prostovoljca k vojakom, da bo branil domovino.

To je bilo aprila 1941. leta, takoj po napadu fašistov na Jugoslavijo. Mladenič tega ni mogel razumeti. Bilo je to prvo veliko razočaranje. Domovina je v nevarnosti, prostovoljcev pa nočejo, si je mislil mladenič.

Trgovski pomočnik Nedeljko Barnič se je vrnil v domačo vas Malenci pri Petrogradu v Vojvodini.

Kakšni so to oficirji in ministri, ki so prvi pobegnili in kapitulirali, je vzkliknil Nedeljko, ko je zvedel za sramoten beg kralja in ministrov iz domovine.

Narod je ostal sam in temu narodu je pripadal Nedeljko. Če so kapitulirali ministri in generali nismo mi, si je mislil Nedeljko in pomagal zbirati orožje ter strelivo za novo vojsko.

Avgusta 1941. leta je bil ustanovljen Malenaški partizanski odred in Nedeljko je kmalu našel stik z borci tega odreda. Sovražnik je to zvedel in Nedeljko se je znašel v zaporu, kjer so ga zadržali za talca. Vendar mu je bila

sreča naklonjena. Uspelo mu je pobegniti in kaj kmalu je v odredu zaslovel kot izredno hraber borec. Ko se je jeseni 1941. leta odred skušal prebiti iz Vojvodine v hribovite pre-

Partizanski humor

OBLJUBA

Na Pako je priletel iz Barija v naš štab k angloameriški vojni misiji znani angleški dramski igralec Reed. Preden je odletel nazaj, me je dr. Briški-Martin povabil na poslovišni večer. Ob dobri kapljici sva z Reedom postala dobra prijatelja. On je vedel iz slovenske literature ne samo o Prešernu in Zupančiču, ampak še mnogo več. Zlasti je poznal precej dobro slovensko dramsko gledališče; teoretično seveda, ker še ni bil v Ljubljani. Jaz pa tudi nisem bil ravno na »praznem«, kar se tiče angleške kulture! Razgovor je bil tako živahen, da je Martin komaj utegnil zadosti hitro tolmačiti.

Ob slovesu mi je vzhiceni Reed stiskal roko in vzkliknil: »Ko prides v London, bo moja hiša tvoja hiša.« In nič manj vzhiceno, ne da bi pri tem imel kako zahrbtno misel, sem vzkliknil tudi jaz: »In ko prideš ti v Ljubljano, bo moja hiša tvoja hiša.«

Tedaj so vsi navzadi bruhili v smeh in povedali Reedu, da stanujem kot zdravnik v Ljubljani v bolnišnici za duševne bolezni. Reed seveda ni zameril, ampak so se mu od smeha kar zasolzile oči.

SPODLETELO JIMA JE

Ko sem neki dan v gostem smrečju tam na Snežniku opravljal tisto, kar opravlja vsi ljudje, sem zaslišal Franca in Rafila, ko sta se pogovarjala: »Bova dala ta »šnops«, ki ima osemdeset gradov, Magajni, in mu rekla, naj rukne, kar se da globoko. In potem bo smeha, ko se bo davil.«

Nevidno sem se prikradel nazaj v bolnišnico in hitro spil v kuhinji pri Francki nekaj zajemalk vode. Koj nato sta bila že pri meni Franc in Rafil ter mi z najbolj vedrim obrazom molila pod nos ne preveliko steklenico.

To pa je po nekaj mesecih spet pravi alkohol. Le dobro ga potegni, dragi tovariš zdravnik! je rekel Rafil in mi stisnil v roke steklenico. Skrivaj sem potegnil sapo globoko vase in potem: luk, luk, luk, luk, je šlo kar naprej po grlu. Tedaj sta oba palnila k meni in mi stragla steklenico iz rok: »O ti vražji človek, pa te ni menda sam hudič spočel,« je vzkliknil Rafil in z občudovanjem strmela v me...

dele Srbije, je bil Nedeljko pri Zrenjaninu težko ranjen v glavo. Ko je okreval, je zopet pogumno sodeloval v mnogih borbah v Vojvodini.

Septembra 1943. leta je Nedeljko z večjo skupino borcev krenil na dolgo in nevarno pot iz severnega Banata v Srem, kjer je obiskoval tečaj za diverzante. Januarja 1944. leta se je Nedeljko vrnil v Banat, kjer je iz najboljših mladincev ustanovil diverzantsko četo. Ta mala, toda hrabra četa mladincev, je bila strah in trepet za okupatorja. Na drzen način so v Banatu napadli neko taborišče in osvobodili 120 ujetnikov. V petih mesecih so spustili v zrak 12 vlakovnih kompozicij in pri tem uničili večje količine vojnega materiala.

Mostovi, kamioni, skladišča, vlaki in drugi objekti niso bili nikoli varni pred minerci.

Potem je nastopil usodni september 1944. leta. Pri neki akciji je bil Nedeljko ranjen. Še predno je ozdravel, je bil postavljen za obveščevalnega oficirja odreda. Čez nekaj dni so ga, še vedno ranjenega, po kratki borbi ujeli, z njim pa še nekaj njegovih tovarišev. Nedeljko je bil v zaporu strahotno mučen, toda ni klonil.

Šef nemške policije je obljubil, da ga ne bodo ustre-

lili, če izda po vaseh in r kjer se zadržuje enote.

Nedeljko je nemške polic zadnje, toda da bi prisilil obveščevalneg spregovoriti.

Kakšen g kakšen dizel človeški bod niso izslili novega da ha. Nač si namenili Ned primer v svet Najpre so njegove tova pa zopet odp čas v zapor.

Tam ga niso niti mučili. N odpeljali na govi prisilno kopali jamo. žili krsto, v Nedeljko mor groba so sta policije pa je ril:

»Poglej Nex 13. septembra svoj dvajseti ti za rojstni c življenje sam da nam pove sodelavca i imate baje. Či boš živ alkor Nemci so s grob in opaz

Po nalogu fi Gorenjska po

V prejšnjem sestavku so opisane razmere na Jesenicah v času nemške okupacije. Razvidna je vsa nemoč okupatorja, kljub izredno preciznemu obveščevalnemu stroju Gestapa, njegove premoči v ljudeh in orožju ter vse njihove uničevalne taktike.

Iz istega vira, oziroma pisca posredujemo podatek, s kakšno nadutostjo, fanatizmom in zagrizenostjo so okupatorjevi hlapci delali in se borili za zmago fašizma. Inž. Semlak, najvišji predstavnik Nemške delavske fronte (NDP) v obratih KIG na Jesenicah, zaključuje letno poročilo za leto 1942 o delu te organizacije v obratih KIG z naslednjo ugotovitvijo:

»Imamo zaupanje v našega vodjo (führerja), mi verujemo v zmago našega orožja in če bomo z našim delom tej zmagi le malo doprinesli, bomo zato ponosni in srečni. Gotovo je, da smo danes še daleč od prave obratne skupnosti in da imamo mnogo sovražnikov tako v obratih, kakor izven njih in to

po vsej Goren nam mora d veselja do de vanja naš d je pridobiti l nalsocialističn zor, če se je p lo proti nemštvo. Polem da je tako de nem čas še posebno e, č pozna nemšk tudi ne kaže volje, da bi jezika pričeli

Če sta jšil pridobiti za i je tu mldina vzgojiti, da b ška. Po n führerja mo postati nemš nekdaž že bila biti skoncentr sile. Naša pri rajo iti tudi z v doglednem vzorno nacio podjetje.

Kaj nam p poročilo, ki i predstavnik H ške delavske f

lan živ zakopan

lili, če izda svoje sodelavce po vaseh in mestih ter kraje, kjer se zadržujejo partizanske enote.

Nedeljko je molčal. Šef nemške policije je poskusil zadnje, toda grozno sredstvo, da bi prisilil diverzanta in obveščevalnega oficirja, da spregovori.

Kakšen grozen naklep, kakšen dizem in hudoba v človeški podobi. Česa vse si niso izmislili ti ustvarjalci novega rda in tretjega rajha. Načrt smrti, ki so jo namenili Nedeljku, je redek primer v svetu.

Najprej so postrelili vse njegove tovariše, Nedeljka pa zopet odpeljali za krajši čas v zapor.

Tam ga niso več zasliševali, niti mučili. Nekega dne so ga odpeljali na polje in v njegovi prisotnosti so ljudje izkopali jamo. Vanjo so položili krsto, v katero se je Nedeljko moral vleči. Okrog groba so stali policisti, šef policije pa je hinavsko govoril:

»Poglej Nedeljko, danes je 13. september in ti praznuješ svoj dvajseti rojstni dan. Mi ti za rojstni dan poklanjamo življenje, samo pod pogojem, da nam poveš imena svojih sodelavcev in kraje, kjer imate baze. Če tega ne poveš, boš živ zakopan.«

Nemci so strmeli v odprti grob in opazovali vsak gib

borca obsojenega na grozno smrt. Nikdar ne bomo zvedeli, kaj so si mislili Nemci ob tej strašni dilemi. Ali so verjeli, da bo darilo za rojstni dan omehčalo nemega borca ali pa so morda upali, da ga bo to zlomilo? To za nas niti ni več tako pomembno. Za sedanjost in bodočo generacijo Jugoslovancev je dobro, da vemo, katero pot je izbral Nedeljko. Tisti Nedeljko, ki je bil za dvajseti rojstni dan živ položen v grob. Iz tega groba v življenje pa je bila samo pot skozi izdajstvo in prek novih grobov. Novih grobov za svoje sodelavce.

Za takšno ceno pa se ne splača živeti. Zato je Nedeljko izredno hitro odločil o svoji usodi in usodi svojih sodelavcev. Ko je policist nehal govoriti, so se Nedeljku besno zaiskrile oči. Iz groba je pljunil v zelence in zakričal: »Nočem milosti od krvnikov.«

Nemci so krsto pokrili in grob zasuli.

Nedeljko Barnič-Zarki iz vasi Malenci pri Petrogradu v Vojvodini je bil živ zakopan na svoj rojstni dan. Za njegovo junaško dejanje je bil imenovan za narodnega heroja Jugoslavije.

Opomba: Podatke za ta sestavek mi je posredoval muzej revolucije Novi Sad.

J. Vidic

ogu führerja mora ska postati nemška

po vsej Gorenjski. Vse to pa nam mora dati še večjega veselja do dela in izpolnjevanja naših dolžnosti. Težko je pridobiti ljudi za nacionalsocialistični svetovni nazor, če se je polnih 20 l. gojilo proti nemstvu samo sovraštvo. Povsem razumljivo je, da je tako delo sedaj v vojnem času še dvakrat težje, posebno če 90% ljudi ne pozna nemške govornice in tudi ne kaže nobene prave volje, da bi se nemškega jezika priučili.

Če stariših ne moremo pridobiti za našo stvar, pa je tu mladina. To moramo vzgojiti, da bo postala nemška. Po nalogu našega führerja mora Gorenjska postati nemška, kakor je nekdaj že bila. V to morajo biti skoncentrirane vse naše sile. Naša prizadevanja morajo iti tudi za tem, da KIG v doglednem času postane vzorno nacionalsocialistično podjetje.

Kaj nam povedo besede v poročilu, ki ga je napisal predstavnik Hitlerjeve Nemške delavske fronte inž. Sem-

lak? Zelo jasno namreč govore, da je slovenski narod odklanjal vse navidezne dobrote nemškega nacionalsocializma. Prav iz tega razloga so Slovenci v tem času odklanjali tudi učenje nemškega jezika.

Kljub navedenim odklonom pa kaže poročilo trdno odločnost okupatorja, narediti Gorenjsko nemško. Kdor pravilno razume smisel besed citiranega poročila, le-te pomenijo obenem tudi grožnjo. Ukrepi, kakor narediti Gorenjsko nemško, so bili v tem času več kot očitni. Nemški uničevalni stroj v službi Gestapa in drugih je namreč sklenil odstraniti vse, ki se popolnoma ne bodo podredili njegovim ukazom. Z drugimi besedami to pomeni, brez vsakega usmiljenja in sentimentalnosti zbrisati s površja zemlje vse, ki se upirajo nemškemu fašizmu in na tej zemlji naseliti nove ljudi, ki bodo za vedno s tega dela sveta zbrisali vsako slovensko besedo.

(Prevod in komentar napisal Jože Rozman)

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha K

25

Njene sivo modre oči se dan za dnem bolj pogrezajo v očesne votline, okrog njih pa se vedno bolj na drobno črtajo gube kakor kak do podrobnosti izčrtan zemljevid. Tudi gube med očmi na čelu so zarežane še globlje, čeprav so bile vselej globoke in dajale s sivo modrino njenih oči vsemu njenemu obličju trd, marsikdaj celo surov videz. Zlasti takrat, kadar je govorila o očetu in zlivala nanj svoj žolč za svoje nesrečno življenje.

Tinetu bi bil zdaj tak materin obraz ljubši, saj bi za vse hudo, kar ji je za Jožefovo storil, zaslužil njeno sovraštvo in prezir. Toda vsa ta, v Tinetovih očeh že privajena trdota maminega obraza, je izginila, kakor da bi se pretopila v neskončno nežnost in vse odpuščajočo dobroto, ki odseva z maminega trpečega obličja.

»Ne, njene dobrote ne zaslužim,« muči Tineta bolečina, s katero opazuje skozi okno kvadratasto začrtano brezoblačno nebo, tovarniški dim, ki kdaj pa kdaj švrkne po nebu kakor švrkajoč, iz sivih vrvi spleten bič.

O, tudi ta bič ga tepe! Njega in mamo, ki je te dni stopila do Mareja, da bi vnovič podrezal zanj pri tovarniških gospodih, a jo je zavrnil, da v revirju ni samo Tine, ki potrebuje njegovo pomoč.

So še drugi, starejši!

Tako je rekel Marej, mu je pripovedovala mama, in ji svetoval, naj bi se fant (tako je rekel) pozanimal še kje druge. Če je te dni celo Vreg dobil zaposlitev kot strojnik v Tržnikovi tovarnici, bi jo lahko tudi Kosirnikov sin. A če ne tu, naj bi povprašal drugod. Ni samo v tem mestu industrija.

A kam naj gre?

Mama mu je predvčerajšnjim rekla, naj ne

SIVO MESTO

razmišlja o tem in naj se najprej pozdravi. Če bo videti bolan, ga ne bodo nikjer hoteli.

»To je res,« vzdihne Tine, in strmi v dim, ki se kdaj pa kdaj prikaže, obenem pa posluša hrum tovarne, ki se vselej nosi z one strani reke, a ga ob mislih na tovarno sliši zdaj močnejše kakor navadno.

Tovarna? Kolikokrat so mu ob pogledu na tovarno rasle misli kakor roke, s katerimi bi (tako se mu je dozdevalo) lahko objel ne samo tovarne, marveč vso dolino.

Tovarna mu ni bila nekaj mrtvega, samo dimniki in sive, večno hrumeče tovarniške dvorane, marveč kot nekaj živega, srce, ki daje utrip življenja vsej dolini.

Tudi zadnjič, ko je mislil, da ga bodo zaposlili, je tako čutil. Bil je kakor velikan, a tovarna kakor majhno bitje, ki bi ga, srečen od upanja, da bo dobil zaposlitev, najraje dvignil v naročje.

Potem pa se je vse spremenilo. Spremenilo tako, kakor v resnici je. On je bil pritlikavec, a tovarna velikan. In to ne dober, kakor bi bil on, ko bi bil tako velik in mogočen. Bila je slab, zloben, okruten velikan, ki se za uboge pritlikavce sploh ne zmeni, če jih ne potrebuje.

In njega ni potrebovala, razmišlja Tine še vedno v tej podobi. Njega se je velikan samo dotaknil z osmojenimi šapami, se zlobno poigral z njim, nato pa se zakrohotal s posmehom tistega uradnika in ga odvrgetl na smetišče kakor že mnoge, ne samo take, ki so kakor on zaman čakali pred njegovimi železnimi vrati, marveč tudi take, ki jih v svojem kraljestvu ni več potreboval ali hotel trpeti, ravnal, kakor se mu je zahotelo.

Tudi njegovega očeta je nekoč zagnal na smetišče, razmišlja Tine. In na smetišču je ostal, dokler se ga ni usmilila smrt.

»Morda bi bilo zato res najbolje, ko bi se odpravil drugam,« razmišlja Tine o nasvetu, s katerim se je voditelj strokovne organizacije Marej odkrižal matere.

A zakaj? Zakaj naj bi šel? Ali ni to mesto njegovo rodno mesto in dolžno, da mu da delo in kruh?

To mesto je njegov dom in Tine čuti do tega sivega mesta in sive doline nekaj podobnega, kar čuti do matere.

Kakor mati mu je, si govori. Vsaj moralo bi biti kakor mati do sinov, katerih predniki so dali sivemu mestu znoj in kri, da je lahko zraslo in živel.

»Pa ni mati. Slabša je kot mačeha.«

Mačeha?

»Pa saj je,« se Tine zave, ko pomisli, da domačini v tem mestu niso nikoli imeli nobene besede in nikoli ničesar pomenili. Tujci gospodujejo in prevladujejo. Oni so gospodarji. Prisvojili so si mesto in ljudi v njem, a domačinom dajejo to vedeti na slehernem koraku, češ: to mesto ni več vaše; če vam to ni všeč, pojdite, saj vam ne zapiramo vrat in vam nismo zašrangali ceste, da bi ne mogli vzeti cule v roke in si drugje poiskati svoj prostor pod soncem.

Ali niso to dali dovolj jasno vedeti že očetu?

»O, tudi ata je bil s srcem navezan samo na to dolino, čeprav ga je prav ta dolina spravila v pre-rani grob.«

Tako razmišlja Tine in niti ne opazi, da se zunaj mrači.

»Zakaj ni raje pljunil nanjo in šel drugam?«

Drugam? Ali bi Tine šel?

»Moral bom, čeprav nerad.«

Tako si reče. Nekaj ga priklepa na to mesto. Nekaj, kar mu je v krvi, podedovano že bogvekoliko rodov nazaj.

Kri te doline je. In ko bi zares moral za kruhom drugam, bogve, ali bi potem sploh še mogel dihati?

Tako čuti in se otožno zastrmi v mrak, ki je na zlepljeno okensko šipo prilepil prvo zvezdo.

In ta zvezda je svetla kot velika solza. Dolgo strmi vanjo in v goro, še napol zasneženo in zato podobno ogromni beli ptici z razprostrtimi perotmi, kakor da bi hotela vzleteti in zapustiti sivo dolino.

Kaj jo zadržuje da ne zamahne s krili in ne poleti?

»Del te doline je! Zato je raje gora kakor ptica,« gleda Tine goro, obarvano z zadnjim nadihom večerne zarje. »Lepa je,« strmi v mogočno večno lepoto, v kateri so se porajali in umirali rodovi sive doline vse do današnjih dni.

Tako strmi, dokler ga ne zmotijo koraki.

»Mama?« prisluhne.

Ne, koraki niso mamin. Moški so.

»A kdo bi bil?« se čudi. Delavci, ki jim mati pere, so po perilo prišli že včeraj, umazano pa bodo prinesli šele v soboto ali v ponedeljek. Tako so navajeni...

Tedaj koraki pred durmi oneme.

»Najbrž se mi je samo zdelo,« pomisli Tine. Včasih človek sliši šume, ki jih sploh ni.

Toda, ali ni videl tudi sence, ki je hušknila mimo okna.

»Senco sem razločno videl!«

In res ta hip nekdo potrka.

»Kdo je?« vpraša Tine s slabotnim glasom.

Namesto odgovora se nezaklenjene duri odpro in v kolibo zavalovi večerni hlad.

»Kdo je?« ponovi Tine in strmi v črno postavo.

»Jaz sem.«

Ali ni to Vregov glas?

Da, Vreg je. Prišel ga je obiskat. Od Zagarja (to je delavec, ki mu mama pere) je zvedel, da je Tine bolan.

»Pa sem te prišel obiskat, če smem.«

»Zakaj ne,« pravi Tine bolj iz vljudnosti kakor želje, da bi Vreg sedel in ostal ali pa, da bi celo naletela nanj mama, ki Vrega sploh ne more videti.

Vreg čuti, da ni najbolj dobrodošel, a tega ne pokaže. Ze od zadnjega srečanja pred tovarno ni bilo dneva, da bi ne mislil na Tineta. Tudi drugim, ki so bili nekoč prijatelji Tinetovega očeta, je govoril o njem in jih spomnil na obljubo, ki so jo dali ob Kosirnikovi smrti, a takoj nato zaradi odpora do Kosirnikove vdove tako hitro pozabili.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Miha K

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU

Krajevni praznik Žirovnice

Prvega julija 1942. leta so pod skalami pri mostu v Mostah pri Žirovnici odjeknili strelji in prekinili nit življenja 28 domoljubov. Ta dogodek je živo vklesan v spomin starejše generacije, nanj pa nas tudi spominja spomenik. Vsako leto je v Mostah v spomin talcev komemoracija. Letos bo komemoracija v nedeljo, 30. junija ob devetih dopoldne. Ob spominu na žrtve fašizma pa ne moremo mimo resnice, da je na komemoraciji vsako leto manj ljudi, predvsem domačinov. Žal moramo zaradi resnice povedati tudi to, da na to skromno oddolžitev talcem pozabljajo tudi bivši borci, aktivisti, zaporniki in interniranci. Ljudje, ki so se bojevali skupno s tistimi, ki so v Mostah izkristali. In še nekaj nas bode v oči: spomenik bo potrebno prej ali slej prenoviti. Imena so komaj še

vidna, pa tudi slike talcev je začel razjedati zob časa. Ali naj spomenik ostane v takšni obliki kot je ali pa naj se naroči nov projekt, je vprašanje na katerega naj da odgovor širša javnost. Prav zato bi morali prek tiska izmenjati mnenja, da bi lahko izluščili najboljše ideje.

Znano je, da so talci iz občin Tržič, Kranj in Škofje Loke. Tržičani se vsako leto organizirano udeležijo komemoracije, svojci talcev iz drugih krajev pa prihajajo sami. Svojci prižigajo ob spominskih ploščah sveče, kar jim nihče ne more oporekati, toda ob nekaterih talcih ne gorijo sveče, ker se nihče od svojcev ne udeležijo komemoracije. Zato je dolžnost krajevnega odbora Združenja borcev in sveta krajevnih skupnosti, da proslavo organizirajo tako, da bodo okrašene vse spominske plošče talcev.

J. Vidic

Prva seja novoizvoljenega DS splošne bolnice Jesenice

Novoizvoljeni delavski svet splošne bolnice se je sestal na svoji konstituentni seji v soboto, dne 22. 6. t.l. V delavskem svetu so poleg voljenih članov kolektiva bolnice tudi člani, ki jih imenujejo družbeno-politične organizacije, skupščina občine Jesenice in Radovljica ter železarna Jesenice. Za predsednika delavskega sveta je bil soglasno izvoljen dr. Brandstetter, primarij internega oddelka, za njegovega namestnika pa dr. Pogačnik. Izvolili so tudi nov upravni odbor.

Delavski svet je v nadaljevanju seje razpravljal in potrdil delovni program splošne bolnice za leto 1968. Delovni program je sestavljen na osnovi statističnih podatkov o frekvenci bolnikov v zadnjih štirih letih, seveda je pri tem upoštevan tudi minimalni program zdravstvenega varstva na Gorenjskem, katerega je izdal Zdravstveni center Kranj v februarju letos. Celoten delovni program zajema delo vseh štirih oddelkov splošne bolnice, kakor tudi delo v specialističnih ambulantah.

Pri obravnavi programa so

ugotovili, da je tudi letos na voljo premalo denarja, kar je ovira normalnemu razvoju dela splošne bolnice. Jeseniška bolnica v glavnem zajema bolnike iz jeseniške in radovljiške občine, iz ostalih gorenjskih občin pa zelo malo. Po podatkih, ki jih imajo, je razvidno, da se tudi iz občine Radovljica vedno več bolnikov zdravi v bolnicah izven gorenjske regije, čeprav bi jih jeseniška bolnica lahko sprejela. Del denarja, ki ga odvajajo za zdravljenje v drugih regijah, mora prispevati tudi jeseniška bolnica in se zdravstveno osebje upravičeno vprašuje, kje je vzrok za tak odliv. Poudarjeno je bilo, da zdravstveno osebje bolnice ne more prav nič vplivati na tak odliv, ker določajo kraj bolniškega zdravljenja splošni zdravniki gorenjske regije.

V nadaljevanju obravnave delovnega programa je bilo tudi poudarjeno, da ni pravilna primarna delitev denarja Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v

razmerju 69:31 %. Ta delitev je pod povprečjem v Sloveniji. Delavski svet je bil mnenja, da bi morala biti ta delitev vsaj na višini poprečja, s tem pa bi dobili več denarja za zdravstveno zaščito zavarovancev.

Zaradi pomanjkanja denarja bolnica nima nobenih skladov, zato tudi ne more svojim članom plačevati regresa za letne dopuste. Ravno tako ne more skrbeti za nadaljnji razvoj bolnice, čeprav bi bilo potrebno nekaj oddelkov popraviti in razširiti. Omenjeno je bilo tudi, da se skupščina občine Radovljica premalo zanima za delo in razvoj bolnice, čeprav je soustanovitelj te bolnice in je tudi življenjsko vezana na njo. Povedano pa je bilo, da se bo stanje v tem pogledu izboljšalo, ker je celotna zdravstvena služba obeh občin povezana v en zdravstveni zavod, medtem ko je bilo do sedaj to bolj razdrobljeno.

Člani delavskega sveta so sprejeli tudi sklep, da bodo na eni izmed prvih sej te probleme podrobneje obravnavali ter na osnovi tega sprejeli potrebne zaključke.

Delavski svet, kakor tudi vse zdravstveno osebje bolnice, se bo še nadalje prizadevalo za dobro delo v bolnici in za čimbolj uspešno zdravljenje svojih pacientov.

S. T.

Več objektivnosti in iskrenega sodelovanja!

Na željo prebivalcev terena Podmežaklja je KS Podmežaklja v letu 1965 odprla v parku Podmežakljo bife. S tem je bilo ustrezno prebivalcem tega dela naselja, poleg tega pa ima KS primaren vir dohodkov. Stavba starega bifeja je bila dotrajana in če smo hoteli z delom nadaljevati, je bilo treba misliti na njeno obnovo.

V letu 1966 smo začeli z delom oziroma gradnjo zidane stavbe. Delo se je zavleklo v leto 1967. Lani smo tako odprli lep nov bife, ki povsem ustreza higienskim in sanitarnim predpisom. Seveda pa KS nima kapitala in je gradila brez denarja. Vsi stroški so znašali okrog 20 tisoč novih din. Prav to leto pa je nastopila potreba po adaptaciji prostorov otroškega vrtca. Kljub preje ome-

njeni investiciji je KS oziroma njena gospodarska komisija opravila tudi to delo. V času počitnic so bili prostori vrtca popravljani in tudi za nekaj kvadratnih metrov povečani. Seveda je ta adaptacija zahtevala tudi precej denarja. Za vsa dela (izkop, dovoz in vlaganje kamna, betonska plošča, slepi pod in parket ter obloga), je skupni račun znašal okrog 7.000 N din. Razumljivo, da se je svet KS z gospodarsko komisijo vred znašel v precej kočljivem položaju. Računi so deževali in kje dobiti denar za plačilo. Viseli smo prek zime in pričakovali tožbe. Šele letos spomladi smo uspeli dobiti pri SOB Jesenice akontacijo na letošnjo dotacijo KS Podmežaklja in tako pokrili največje odprtine.

To stanje je bilo še posebej obravnavano tudi na zboru občanov 20. 2. 1968. Na podlagi razprave po tej problematiki je zbor sprejel sklep, naj svet KS razpiše posojilo za dobo dveh let, katerega naj bi vplačali zaposleni občani v obrokih ali enkratnem znesku in sicer v višini od 1 do 2.000 S din. S potrebnim pooblastilom je ta sredstva zbiral po terenu Jurij Fenz. Rezultat te akcije je bil 575 novih din. Nabrani znesek je izredno nizek. Samo 30 občanov nas je razumelo in podpisalo oziroma dalo denar za to posojilo. Niti starši otrok, ki obiskujejo ta vrtec, se niso odzvali, kljub temu da so videli, koliko dela in napore je bilo vloženega v adaptacijo. Poudariti moramo, da je KS Podmežaklja edina v občini, ki sama vzdržuje vse stroške vrtca, razen osebnih dohodkov vzgojiteljice. Redni stroški tega vzdrževanja pa znašajo nad 4.000 N din letno. Skupaj z adaptacijo smo dali za vrtec 12.000 N din.

Ob vsem tem prizadevanju pa so nas najbolj prizadele zlobne in neosnovane govornice, da sta Rozman in Zaveljčina pobirala oziroma prosila denar za KS, ker je baje vse, kar je imela, »zafurala«. Takega odmeva nekaterih občanov res nismo pričakovali ob tem, kar svet KS Podmežaklja in njegova komisija za gospodarsko dejavnost dela in se trudi, da bi na terenu kar največ naredila v korist občana. Svet KS Podmežaklja se zelo dobro zaveda svoje odgovornosti, pa tudi nalog, katere ima. Želi samo nekoliko več objektivnosti ter manj laži. Vsakemu občanu, če želi, je vsak čas na razpolago vse poslovanje in delo KS. Ne laži, marveč več iskrenega sodelovanja nam je bolj kot kaj drugega nujno potrebno.

Svet KS Podmežaklja

Hišnim svetom v premislek

Ob koncu lanskega leta so hišni sveti razpolagali z 72 milijoni S din. Ta vsota se bo letos dvignila za novih 40 milijonov in, če bodo hišni sveti za tekoče vzdrževanje porabili 20 milijonov, bo ob koncu letošnjega leta še vedno ostalo okrog 90 milijonov S din. Pri tem naj tako povemo, da nimajo vsi hišni sveti dovolj denarja, kar je odvisno od aktivnosti hišnega sveta, dotoka denarja in potreb po vzdrževanju stavbe oziroma stanovanj.

Na zadnji seji skupščine stanovalcev smo slišali zanimivo mnenje, oziroma predlog, kako naj bi čim bolj smotno uporabljali ta denar. Bistvo predloga je v naslednjem:

Hišni sveti, ki imajo na računu več kot 250.000 S din, naj bi denar nad tem zneskom posodili občinski skupščini za dobo petih let. Posodili naj bi vsoto denarja nad 250.000 S din, ki so jo hišni sveti imeli na računu 31. XII. 1967. leta. Pravzaprav naj bi iz celotne mase denarja s katero so razpolagali hišni sveti ob koncu lanskega leta (72 milijonov S din) polovico posodili občinski skupščini za namensko uporabo. Občinska skupščina bi ta denar uporabila za ureditev okolice naselja Plavž. Približna ocena kaže, da bi za ureditev Plavža potrebovali okrog 160.000.000 S din, toda za začetek del bi bilo dovolj 36 milijonov S din.

France Žvan, predsednik občinske skupščine, je na seji skupščine stanovalcev pojasnil, da ne bi jemali denarja s tekočih računov hišnih svetov, temveč naj bi hišni sveti samo pooblastili Stanovaljsko podjetje, da iz skupne vsote denarja s katero razpolagajo hišni sveti za tekoče vzdrževanje, posodi občinski skupščini 36 milijonov S din, ki bi jih občina vrnila kot brezobrestno posojilo v dobi petih let. Tekoče vzdrževanje hiš s takšnim sklepom oziroma posojilom ne bi bilo prizadeto. To pa zato, ker bi hišni sveti še naprej lahko koristili celotni znesek za tekoče vzdrževanje. Za lažje razumevanje naj navedem sledeči primer: občani vlagajo denar na hranilne knjižice pri tej ali oni bančni ustanovi. Hranilne vloge občanov se obenem koristijo za posojila. Kljub temu lahko vsak občan dvigne prihranjen vsoto denarja kadarkoli hoče.

Večja vsota denarja namenjena za tekoče vzdrževanje predstavlja mrtvi kapital, ki bi se lahko z namenskim posojilom koristno uporabil. O tem predlogu bodo te dni odločali hišni sveti, ampak samo tisti, ki so ob koncu lanskega leta imeli na računu več kot 250.000 S din.

Vsekakor bi kazalo predlog občinske skupščine z razumevanjem sprejeti, saj ni nobene bojazni, da občina ne bi vrnila posojila.

J. Vidic

Dva zapisa o nekulturnih dejanjih

Na uredništvo smo hkrati dobili dva sorodna zapisa o zlikovcih, ki delajo škodo stanovalcem z uničevanjem rož in o neznanih zlikovcih, ki iz tujih vrtov odnašajo povrtnino. Oba primera lahko javno obsodimo, obenem pa naj bo to tudi opozorilo vsem, ki to počenjajo. Sicer pa naj spregovorita avtorja sama.

V TUJ VRT PO ZELENJAVO

Vrtičkarji iz Ilirske ulice Podmežaklja so letos nemalo presenečeni. Se to malo zelenjave, katero pridelajo na svojih vrtičkih, jim neznani zlikovci v nočnih ali zgodnjih jutranjih urah odnesejo. Zelo nečedno početje nekaterih ljudi, ki hodijo v tuj vrt po zelenjavo in jemljejo ljudem, ki sami nimajo veliko. Le kdo je tako predrzen in nesramen?

NAPOTI SO JIM ROŽE

Stanujemo na Cesti 1. maja. Ker smo v pritličju, je kaj pripravnost, da nam slabo vzgojeni otroci delajo škodo na rožah, ki so po oknih. Polomijo vsak cvet sproti, ki se razcvete. Kako naj potem skrbimo za lep videz naselja, ko je ves trud zaman. Rože pri vrtinarju niso poceni. Če pa jih vzgajamo sami, je pa tudi treba časa in potrpljenja, da doraste in se razcveti. Potem pa namesto veselja za plačan trud pride nekdo in uniči vse. Odkar so sosedji z lončki vred vzeli najlepše rože, jih sedaj vsak večer nosim v predsobo. Nek večer sem malo zakasnila, pa so polomili še zadnje cvetje pelargonijam. Naj reče kdo, če ni to hudobija, ki storilcu nič ne koristi!

S skupščine občine Jesenice

Nov predlog za višje tarife

Na 10. redni seji sveta za urbanizem, gradnje in komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri skupščini občine, prejšnji petek, so navzoči člani ponovno razpravljali o predlogu za povišanje tarif v mestnem potniškem prometu. Predlog je pred časom zavrnila skupščina občine, ker ni bil zadostno obrazložen. Podjetje Ljubljana transport, poslovna enota Jesenice je poleg prejšnjega predloga, ki temelji na povišanju glede na prevožene kilometre, pripravila še nov predlog, s katerim so določanje cene enakomerno povečane. Prvi predlog je narejen na principu, da velja začetna cena za 3 km dolgo pot, pri vsakih nadaljnjih izpolnjenih treh kilometrih pa se uveljavi nova cena. V sedanjem ceniku, ki je vseboval pet različnih cen, so bile te cene krajše. Zaradi podaljšanih cene pa pride tudi do primerov, da se določanje enaka cena med posameznimi postajami različno poviša. V drugem predlogu ni upoštevan princip razdelitve proge na enakomerne cone 3 kilometrov, temveč so določanje tarife enakomerno dvignjene za 10 par, razen najnižje, ki je v obeh predlogih višja za 20 par. Oba predloga predvidevata poprečno 23 % podražitev ob predpostavki, da se bo zaradi višjih tarif znižalo število potnikov za 9,7 %. Oba predloga vsebujeta tudi približno enak višji znesek, je pa drugi predlog preprostejši za izračun. Navzoči člani sveta so se zavzemali za drugi predlog tudi zato, ker je bolj enostaven in ker vodi k enotnim cenam mest-

Nova samopostrežna trgovina na Jesenica

V ponedeljek, 1. julija bodo v Bokalovi ulici na Plavžu odprli novo samopostrežno trgovino Trgovskega podjetja Rožca z Jesenic. Trgovina, ki je zelo moderno urejena s hladilniki, dvigali, potrebnimi skladišči in drugim, bo poslovala neprekinjeno — non-stop in sicer v delavnikih od 7. do 19. ure, v nedeljah in praznikih pa od 8. do 10. ure.

Nova samopostrežna trgovina bo imela na voljo zelo obsežen blagovni asortiment od zelenjave, delicat, galanterije do mesnih izdelkov in pijač.

Gradnjo samopostrežne trgovine je financiralo Trgovsko podjetje Rožca z Jesenic in celotna investicija znaša okoli 80 milij. \$ din.

nega prometa na Jesenicah, podobno kot imajo to že v nekaterih drugih mestih. Končno besedo bo o tem imela ponovno skupščina občine Jesenice.

V nadaljevanju seje so razpravljali tudi o spremembi in dopolnitvi odloka o ureditvi mestnega potniškega prometa v občini. Pomembno je to, da se tudi avtobusna proga Jesenice—Moste—Breznica vključi med proge mestnega prometa ter da lahko naredi delovna organizacija, ki opravlja mestni promet, vsako spremembo, preusmeritev in ukinitvev proge pa le v soglasju s skupščino občine Jesenice. Dopolnjen odlok o mestnem potniškem prometu tudi določa, kdo lahko kaznuje potnika, ki je brez vozovnice, z neveljavno vozovnico ali z mesečno vozovnico drugega.

Mali golf na Jesenicah

Zadnje čase se po Sloveniji izredno razširja družabna igra mali golf. V Evropo ga je prinesel neki Švicar, ki se je iz Amerike vrnil v domače gore in si ni mogel privoščiti prostora za veliki golf. Ta nova igra zahteva le malo prostora in ima povsem lahka pravila, tako da ga lahko igra vsakdo ne glede na spol in starost. Ima že na milijone privrženecv po vsem svetu, premožnejši ljudje pa imajo postavljena celo privatna igrišča kar na svojih vrtovih.

Na Jesenicah je gradnjo malega golfa financiralo GTP Gorenjka in verjetno bo to zelo dobra naložba, ker že sam začetek privablja na igrišče množico ljudi. Pri nas je družabno življenje nasploh slabo razvito, pa bo ob dolgočasnih nedeljskih popoldnevih marsikomu prišlo prav. Igral sem ga že v Kranjski gori, na Bledu, v Lescah, v Ljubljani pri Sternu in v Tivoliju, vendar je jeseniški najtežji. Nekateri domačini ga že odlično igrajo in ko bodo prišli na druga igrišča, bodo tam lahko pravi mojstri.

Trenutno je jeseniški rekord 46 točk, kar v poprečju ne pomeni niti po tri udarce na vsaki progi. Blejski rekord znaša 36, kranjskogorski pa 27, vendar sta oba mnogo lažja.

V glavnem smo Jeseničani zadovoljni, da ga imamo in bo mali golf, poleg kopališča, kina, pa morda še kakšne plesne ali druge prireditve predstavljal prijetno dopolnitev prostega časa v poletju.

Jože Jekler

Takoj na mestu potnika lahko kaznuje le delavec Milice z denarno kaznijo 5 N din, glede na prijavo pa občinski sodnik za prekrške z denarno kaznijo od 5 do 20 N din.

Ob koncu seje sveta so navzoči razpravljali še o poslovnem poročilu Stanovanjskega podjetja Jesenice. Poročilo je bilo v celoti kot priloga objavljeno tudi v 23. številki Zelezarja. Člani sveta so bili mnenja, da je podjetje zelo dobro gospodarilo in da smo z ustanovitvijo podjetja dosegli napredek v gospodarjenju s stanovanji v občini.

T. L.

Občinski proračun pod predvidevanji

V petek, 21. junija je bila tudi seja sveta za družbeni plan in finance pri skupščini občine Jesenice, na kateri je bila najpomembnejša razprava o petmesečni izpolnitvi dohodkov proračuna občine. Po podatkih je bilo

vseh dohodkov proračuna v tem času okroglo 3.556.000 N din, kar je 35,9 %. Tako so dohodki proračuna po petih mesecih letošnjega leta pod predvidevanji kar za 6 %.

V podrobnem so bili dohodki po posameznih postavkah izpolnjeni takole:

	plan 1968	realizacija 5 mesecev	%
prispevki	5.204.910	2.072.689	39,82
davki	4.016.600	1.236.621	30,79
takse	660.000	136.347	20,66
razni dohodki	147.867	21.204	14,34
prenešana sredstva	107.573	107.573	100,00

Medtem ko so bili prispevki od osebnih dohodkov izpolnjeni skoraj tako kot se je predvidevalo, pa je manj denarja od davkov, to je druge največje postavke dohodkov proračuna. Pri davkih je izpad kar za 11 %.

Če naredimo še primerjavo s petimi meseci lanskega leta, potem moramo ugotoviti, da je bila realizacija lani ugodnejša, saj so bili dohodki realizirani s 37,88 %. Na seji so razpravljali še o raznih prošnjah.

T. L.

Pojasnilo o gradnji Tomšičeve ceste

Menimo, da je potrebno, da še pred dograditvijo odseka Tomšičeve ceste, od gimnazije do križanja z Gregorčičevo cesto, odgovorimo na dva članka, ki sta bila v zvezi z gradnjo te ceste objavljena v Zelezarju 15. decembra 1967 in 31. maja 1968.

Predvsem je potrebno pojasniti, da je običajno, da se izda več variant. Variante se nato primerjajo in ugotovijo prednosti posameznih variant po tehničnih in ekonomskih vidikih. Pisec člankov je ugotavljal, da razlika okrog 180.000 N din, v ceni med I. in II. varianto ceste na obravnavanem odseku, ni utemeljena. Iz dokumentacije, ki je bila izdelana v Projektivnem podjetju Kranj in predložena občinskemu upravnemu organu, je razvidno, da je II. varianta (ki je sedaj že izvedena) cenejša od I. za okrog 180.000 N dinarjev in tehnično ni slabša od I. variante. Pri primerjavi so bili upoštevani vsi stroški, to je odškodnine, rušitve, nadomestna stanovanja in gradbeni stroški. Pri primerjavi gradbenih stroškov so bile upoštevane dejanske višine opornih zidov in je trditev pisca glede višine opornih zidov pravilna. Izdaja gradbenega dovoljenja za II. varianto odseka Tomšičeve ceste je bila zakonita. Pisca moramo pojasniti, da za postopek izdaje gradbenega dovoljenja ni pristojna krajevna skupnost (pisec jo imenuje stanovanjska) niti zbor volivcev.

Vsaka gradnja objektov komunalnega oziroma družbenega standarda v obstoječem naselju, lahko povzroči posameznim stanovalcem v tem naselju neugodnosti. Zato je možna samo taka odločitev, da se z gradnjo strinjajo vsi stanovalci ali pa se gradnja odpovejo.

Tak primer je Tomšičeva cesta, ki posega v že obstoječe zazidano naselje in je nujno prizadela več lastnikov. Vendar pa ni možno ugotav-

ljati pred pričetkom gradnje ali bo kdo izmed prizadetih invalid, upokojenec ali delavec, ker se cesta ne more podrežati takim primerom. Zato je bilo pred pričetkom gradnje z vsakim lastnikom dogovorjeno kakšna odškodnina pripada posameznim prizadejim občanom in v primeru Tomšičeve ceste je bil sklenjen sporazum z vsemi prizadetimi razen s tremi, ki jih je pisec navedel v svojem članku. Zaradi pritožbe treh lastnikov in nesprijemljivih zahtev tovariša Bertonclja je gradnja ceste podaljšana, ker ni bilo možno graditi sistematično po vseh predpisih o gradnji ceste.

Očitek pisca člankov o odgovornosti za 25 m pred leti položene kanalizacije v cesti, ne zadene novih graditeljev, ker je zadeva bila neznana in tudi med gradnjo ni bilo ugotovljeno, da je trditev točna. To dokazuje prekop ceste na omenjenem mestu v globini 1,70 m, ker v tej globini kanalizacije niso križali.

Občani so bili iz dosedanjih člankov v Zelezarju enostransko obveščeni in menimo, da je mnenje tovariša Bertonclja osamljeno. Ostali občani v tem delu mesta so zadovolj-

ni z gradnjo ceste in težko pričakujejo dokončanje del na Tomšičevi cesti.

Stanovanjsko podjetje Jesenice

Misli

Naj si še toliko odkril v deželi samoljubja, v njej ostane še mnogo neodkritih pokrajin.

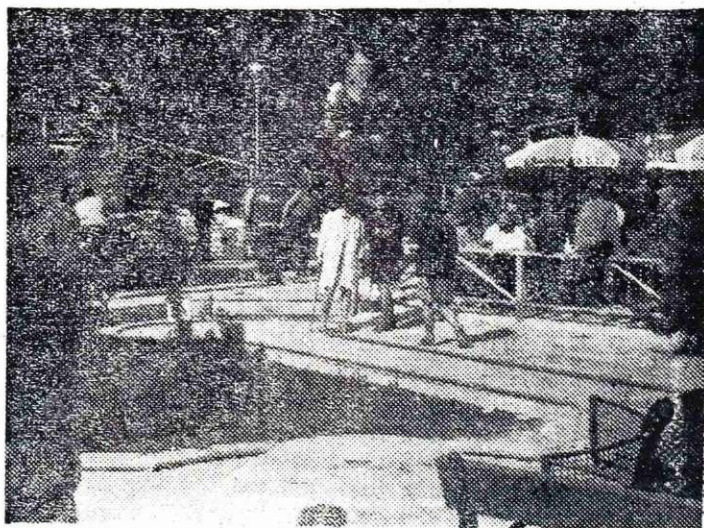
Trajanje naših strasti je prav tako malo odvisno od nas kakor trajanje našega življenja.

V človeškem srcu se nenehno porajajo strasti; ko ena zamre, se druga rodi.

Strasti se večkrat izrodijo v svoja nasprotja. Skopost rodi včasih razsipnost in razsipnost skopost; pogosto smo odločni iz slabosti in drzni iz plahosti.

Naj strasti še tako skrbno zakrivamo z usmiljenjem in častiljubnostjo, vedno se bodo pokazale skozi to tančico.

La Rochefoucauld

Igrišče malega golfa nasproti kolodvoru ima vsak dan mnogo obiskovalcev

Zadnja primiera v letošnji sezoni

Jeseniški gledališčniki so preteklo nedeljo s premiero dramatične zgodbe PUNČKA zaključili letošnjo sezono. Lahko ugotovimo, da je bila ta sezona uspešna. Videli smo namreč vrsto dobrih uprizoritev del iz domače in svetovne dramatike. Boter Andraž, Kastelka, Hamlet in Mary-Mary so dokazali, da so naši gledališki amaterji sposobni posegati po zahtevnih in tudi najzahtevnejših delih ter jih z uspehom postaviti na oder. K tem moramo prišteti tudi uprizoritev operete Pri belem konjicku, ki je doživela rekordnih dvajset repriz ob razprodanem avditoriju. Dokazala je, da imamo na Jesenicah sposobne instrumentalne ter vokalne izvajalce in občinstvo, ki takšne uprizoritve rado gleda. Uspela pa je tudi mladinska igra Mogočni prstan.

Za zaključek sezone je režiser Bojan Čebulj predstavil domače delo Ferda Kozaka Punčka. Drama, ki jo je avtor postavil v obdobje pred

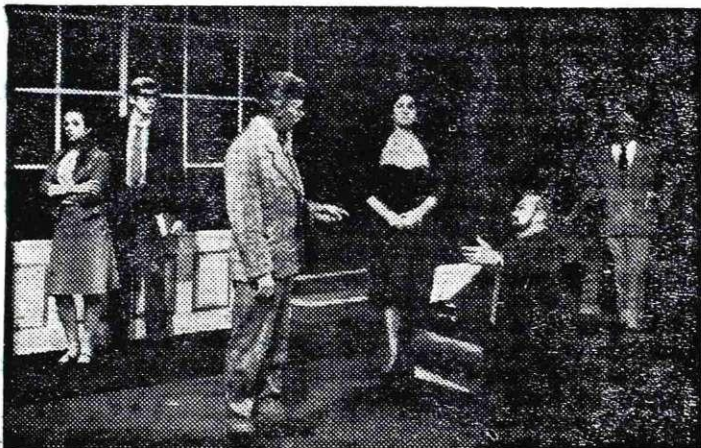
drugo svetovno vojno, nam kaže razkroj in pokvarjenost takratne družbene elite. Leta je v brezobzirnem pehanju za denarjem in oblastjo pozabila na vse etično-moralne vrednosti človeških življenjskih norm. Gradnja drame je dobra in napetost grozljivo narašča, dokler ne doseže v četrti sliki svoj tragičen višek. Brez dvoma je to odrsko delo, ki lahko ob dobri igri in režiji potegne avditorij močno za seboj.

Igralska zasedba zahteva dobro uigran sekstet. Režiser Bojan Čebulj je imel pri izbiri igralcev srečno roko z izjemo mladega **Bojana Maroševića**, ki svoji vlogi ni bil najbolj kos. Vzrok je bil verjetno v premajhni poglobljenosti v psihološko zahtevno vlogo študenta Filipa. Ta je v drami tipičen predstavnik tistega dela takratne mlade študentske generacije, ki je govorila o nekih idealih, želela pa v bistvu ne glede na sredstva doseči isto kot starejši protagonisti v tej

drami; oblast in bogastvo. Ostali igralci so prikazali lepo igro in poglodbeno izdelane zelo zahtevne like. **Franci Pogačnik** kot morda nekoliko preveč robati dr. Kirn, imenitni **Oto Gerdej** v vlogi pokvarjenega in jezuitskega advokata Sitarja ter **Bojan Čebulj** z zelo dobro kreacijo veletrgovca Svetina.

Obe zahtevni ženski vlo-
sta bili imenitno zasedeni.
Slava Maroševičeva je bila z
vlogo Svetinove žene z
»ostrimi zobmi, (kot je ve-
krat poudaril advokat Sitar)
spet v svojem igralskem ele-
mentu, saj ji takšne vloge iz-
redno ležijo. Po premoru
osmih let smo v naslovni
vlogi Punčke lahko videli na-
odrskih deskah **Marijo Kav-
čičevo**. To je bil hkrati tudi
njen debut v zahtevnejši
vlogi, saj smo jo pred leti
lahko gledali le v mladins-
skih igrah. Treba ji je pri-
znati, da je svojo igralsko
zelo težko vlogo odigrala z
veliko zavzetostjo in talen-
tom. Če sodimo po uspeš-
nem nastopu v tej drami,
lahko pričakujemo, da jo bo-
mo na jeseniškem odru še
videli in jo tudi radi gledali.

Režiser **Bojan Čebulj**, ki je pripravil tudi prijetno in preprosto sceno, je moral vložiti v pripravo te drame mnogo truda. To velja tudi za igralce, ker je bil tekst zelo zahteven. Sam potek dogajanja na odru je pokazal, da je režiserju uspelo izluščiti vse tiste značilnosti, ki so omogočile konstantno dviganje napetosti do pretresljivega vrhca. Zato lahko smatramo njegov režijski prijem

Celoten igralski sekstet v Kozakovi PUNČKI

Marija Kavčičeva in Slava Maroševičeva v Kozakovi PUNČKI

kot zelo uspel. Vendar ne bi škodilo, če bi nekatere prizore nekoliko skrajšal, saj bi s tem samo pridobil na tempu. Posebno velja to za zadnji prizor v tretjem dejanju med Filipom in Punčko.

Spremno glasbo je pripravil in jo na klavirju tudi izvajal **Bojan Svetlin**.

S Kozakovo dramo je jeniško gledališče dostojno in uspešno zaključilo letošnjo sezono. Kdor želi dve uri in pol uživati v dobri igri in podoživljati razkroj meščanske družbe iz časov pred tridesetimi leti, mu ne bo žal, če si bo to delo ogledal!

K.

[illegible]

Moški in ženska

Da je Anouk Aimée znana in dobra francoska igralka (Osem in pol, Sladko življenje itd.), da je Jean, Louis Trentignan poleg Jean Paul Belmonda in Alain Delona najpopularnejši francoski igralec in da je Claude Lelouch eden izmed vodilnih francoski režiserjev mlajšega rodu, vemo. Ko se spomnimo še časopisnih vesti izpred dveh let z mednarodnih festivalov (Cannes, Benetke), da je francoski film Moški in ženska (Un homme et une femme) večkratni nagrajenec na teh festivalih, si upravičeno nadejamo, da bo gledanje tega filma pravo umetniško doživetje. In res to je.

S filmom Moški in ženska nas Claude Lelouch popelje v (ne) preprosto svet, v katerem se soočimo z življenjem dveh mladih ljudi, ki ju združi tok, utrip življenja v predmestju Pariza. Anne (A. Aimée) in Jean Louis (J. P. Trentignan) se spoznata na precej banalen

način — pri izročitvi otroka v varstveno ustanovo. Anne zamudi vlak in deževje ji otežkoča vrnitev. Jean Louis uvidi njeno stisko in jo povabi v avtomobil. Vožnja v osrčje Pariza je monotona, dolgočasna vse dotlej, dokler Jean Louis ne prereže atmosfero, ki ju deli, z vsakdanjo konverzacijo. Potem, ko se pogovor ustavi pri družini, možu, pa se začne retrospektiva, ki odkriva Anino življenje. Srečna, najsrečnejša žena je. Njen Pierre je najsrečnejši mož. Pa ni tako. To je samo fiktivnost, iluzija. Pierre, kaskader, je mrtev. Znova molk in pregraje med Anne in Jean Louisem. Doma sta, ona je doma, domenita se za ponovno srečanje čez teden dni. Znova pogovor in naključje ju pripelje do — ali ima ženo. Retrospektiva. Njegova žena je mrtva, naredila je samomor ob neki piložnosti, tedaj, ko se je Jean Louis, poskusni voznik, nevarno ponesrečil. (Usodi, boljše povedano, dosedanje življenje je znano. Sedanost je

nepomembna. Sedanjost vidimo. Bodočnost prav tako vidimo, doživljamo, toda vseeno je (lahko) ta bodočnost privid. Naprej doživljamo fiktivnost). Njuna otroka Francoise in Antoine se spoprijateljata. Vez med Anne in Jean Louisom se sklene. Njuno življenje zaživi. Pogovarjata se o filmu (Anne je skriptarka), avtomobilih, življenju, umetnosti. Ob sprehodu ob obrežju reke začneta premisljevati o sebi, o življenju. Sta za to, da rešita življenje. Njuno življenje. (Rešita življenje z iluzijo. Ta iluzija ju neprestano spremlja, ne moreta se je otresti. Še vedno doživljata preteklost. Preteklost jima noče pobeigniti, temveč se jiima še bolj kopiči in prerašča v breme). Rally. Jean Louis s sovoznikom hiti zmagi naproti. Snemanje. Anne prisostvuje z ekipo snemanju. Znova spominjanje njihovih srečanj. Anne je prepričana, da ima Jean Louisa rada. Pošlje mu brzjavko. Jean Louis je srečen, Anne ljubi. (Jo res ljubi? Ne, ona

mu je samo nadomestilo za ženo. Dvomljivo je tudi to, če je ženo sploh ljubil. Anne je čustveno vezana, in to zelo močno, na Pierra.) Jean Louis zapusti prizorišče slavlja. Monte Carlo. Mudi se mu k Anne. Ni je doma. Obupava. V varstveni ustanovi je pri Francoisi. (Francoise samo krepi spomin na Pierra.) Jean Louis zagleda Anne in steče k njej. Objameta se. Prav tako mali Antoine in Francoise. Odhite domov. Jean Louis bere revijo — o njiju — Anne. (Ponovni privid, ki mu še vedno ne da miru. Nekaj mu kljubuje, da bi verjel svoji (ne) sreči). Ane in Jean Louis se ljubita. Anne odpre oči. (Razočaranje. Ljubim Pierra, a ljubil me je Jean Louis, Jean Louis sploh ni prisoten med ljubljenjem. Ona je srečna, ker je ljubljena. Ljubi je Pirre). Ne verjame očem, da jo ljubi Jean Louis. Obupana odide proč od Jean Louisa. Vožnja z metrom. Ponovni spomin na Pierra. (Ali bo lahko ljubila Jean Louisa? Ne.) Na

postaji jo čaka Jean Louis. Planeta si v objem. (Anne: Pierre ni mrtev, še vedno je prisoten. Jean Louis: Ljubim jo, njo, Anne). KONEC. (Če konec sploh je. Verjetno ga ni).

Film *Moški in ženska* je umetnina. Krog dejanja je zreduciran na tri osebe: Pierra (ta ima malone neprekosljivo moč), Jean Louisa (ki se znajde med Pierrom in Anne nasilno) in Anne (ki v viziji še vedno živi v dvojici; včeraj, danes, jutri).

Režiser Claude Lelouch je s pomočjo izrednega snemalca in dobrih interpretov vlog pričaral pravo, razmišljajoče, asociacij polno filmsko razpoloženje, ki skozi celo predstavo poteka v enakomernem ritmu in tempu. V dognanosti filmske gradnje pa film Moški in ženska predstavlja zanimivo in precej popolno celovitost, ki jo zelo uspešni retrospektivni vložki in šansoni s tehtno vsebino močno in prijetno požive.

Ob zaključku gledališke sezone

Amaterska gledališka dejavnost na Jesenicah je prav gotovo vsaj toliko stara kot druge klasične amaterske kulturno-prosvetne dejavnosti, npr. petje in godba. Oder v Ruardovi graščini na Savi je po ustnem izročilu že sredi prejšnjega stoletja navdušil domače fante in dekleta, da so igrali; v času pred prvo svetovno vojno pa je bila amaterska gledališka dejavnost na Jesenicah po ohranjenih zapiskih izredno živahna. Zanimivi so zapiski o sodelovanju jeseniških amaterjev z gledališčniki iz Trsta in že kar preseneča, da si je uprizoritev UPORA BOHINJCEV v tem času ogledalo izredno veliko gledalcev tudi s Koroške, tako da lahko govorimo o dobesedno slovenski narodni manifestaciji - ki razlaga marsikakšne poznejše dogodke. Tudi prva leta po prvi vojni je dejavnost izredno razgibana, prav gotovo tudi zato, ker se v novi jugoslovanski državi vzporedno s politično nastrojenostjo oblikujejo tudi trije odri - napredno delavski, klerikalno-prosvetni in sokolsko-nacionalni-liberalni. Tako razkrojitev zasledimo v vseh večjih slovenskih krajih z razgibano prosvetno dejavnostjo, jasno pa je, da je do ostrih družbeno-političnih konfliktov pri tem prihajalo zlasti v industrijskih krajih kot so bile Jesenice. Amaterska gledališka dejavnost na Jesenicah med obema vojna-

ma je zato močno politično angažirana, žal pa še vse premalo raziskana in dokumentirana. Pokojni družbeni in gledališki delavec Franc Skrlj je sicer napisal in v knjižici Mestnega gledališča ljubljanskega tudi izdal izrpen opis delovanja delavskega odra na Jesenicah med obema vojnoma. Toda to je samo del amaterskega gledališkega delovanja na Jesenicah, vse drugo pa je še do kraja neraziskano in neosvetljeno, čeprav skriva prenekatero zanimivost in pomembnost pri političnem in prosvetnem razvoju Jesenic.

Ta bogata tradicija gledališkega amaterizma na Jesenicah se je oplojena z novimi vrednotami izbojevanje nacionalne in socialne revolucije organsko nadaljevala po drugi svetovni vojni. Danes, po tridesetih letih, so začetki tega obdobja gledališkega

amaterizma na Jesenicah že zgodovina, vredna natančnejše osvetlitve in raziskave, zlasti še, ker so se ti začetki razrasli v edinstven primer kontinuiranega, organiziranega in osveščenega amaterskega gledališkega delovanja, kakršnega niti v Jugoslaviji in niti v Sloveniji, če izvzamemo ljubljansko Šentjakobsko gledališče, ne najdemo.

Za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše so prispevali

Osnovna šola Brezovica pri Ljubljani — 264.—; osnovna šola Miren — 200.—; osnovna šola Tomaž pri Ormožu — 100.—; osnovna šola Grosuplje — 400.—; osnovna šola Vrhovci pri Ljubljani — 400.—; učenci osnovne šole Dutovlje — 199.20; osnovna šola Šmihel pri Novem mestu — 400.—; osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika — 300.—; osnovna šola Žiri —

399.—; osnovna šola Franc Rozman, Maribor — 500.—; Do 26. 6. 1968 je bilo zbranih skupno 61.106.55 N din. Za prispevke se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo. Prispevke nakazujte na žiro račun: 5153-679-2135 ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBCINE JESENICE sklad za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše.

Za dan borca medobčinska foto razstava v Mojstrani

Občinski svet ljudske tehnike na Jesenicah se s svojo kino foto komisijo v mejah možnosti trudi in prizadeva, da bi nadaljeval prizadevanje in uspešno delo številnih ljubiteljev črno-bele in barvne dokumentarne ter umetniške fotografije. Poleg najbolj prizadevnega kino-foto kluba Andrej Prešern z Jesenic v naši občini zelo uspešno delujejo še kino-foto klubi in šolski krožki v Žirovnici, na Koroški Beli, Blejski Dobravi, na ŽIC, gimnaziji, na šoli Prežihov Voranc in Tone Čufar, na Hrušici, še prav posebno prizadevni in uspešni pa so ljubitelji fotografije v Mojstrani.

Kino-foto klub Triglav iz Mojstrane, ki ga postrvovalno vodi Miha Kersnik, se je odločil za dan borca organizirati v Mojstrani prvo medobčinsko razstavo umetniške fotografije. Žiriji, ki so jo sestavljali priznani mojstri in strokovnjaki, je bilo predloženo v oceno 105 fotografij iz radovljiske in jeseniške občine.

V ostri konkurenci starejših članov so bili poleg znanejših članov Francija Kolmana uspešni še Franci Crv in Stojan iz kino-foto kluba Andrej Prešern, z odličnimi posnetki Jastreb izpod Ponc (Pečar) in Zimski motiv ter Stojan z odlično kolekcijo izbranih planinskih motivov.

Med pionirji pa je bil najboljši mladi Butkovič iz Bohinjske Bistrice s posnetkom Na bodočem mostu, za njim pa nikakor ne zaostajajo posnetki Jalna, Laha in Poldove iz Mojstrane.

Clani bodo prejeli na otvoritvi razstave v sredo, dne 3. julija ob 17. uri zlate, srebrne in bronaste plakete. Zelezar, pionirji pa praktična darila in diplome.

Razstava je v vsakem pogledu uspešna, lahko pa bi bilo predloženih in razstavljenih še več fotografij, saj se v dveh gorenjskih občinah ukvarja s črno-belo in barvno umetniško ter dokumentarno fotografijo veliko starejših in mlajših foto amaterjev.

Na razstavi bodo razstavljene fotografije iz sedmih kino-foto klubov in šolskih krožkov.

Vsekakor bo razstava lep prispevek k prazničnemu razpoloženju ob dnevu borca. Razstavo so omogočili in podprli s prispevki poleg občinskega sveta Ljudske tehnike Jesenice še krajevne organizacije SZDL in ZZB NOV. Razstavljeni in najbolje ocenjeni posnetki prav gotovo zaslužijo, da si razstavo ogleda čim več ljubiteljev lepe fotografije. Odprta bo v avli osnovne šole v Mojstrani od 3. do 10. 7.

ZURO

Pomen in vloga ter razvoj samopostrežne trgovine do blagovnic v blagovnem prometu

S sestavkom Joža MALEJA, ki ga bomo objavljali v nadaljevanjih, bomo naše bralce poskušali seznaniti s pomenom in vlogo ter razvojem samopostrežne trgovine do blagovnic hiš v blagovnem prometu ter z nekaterimi opažanji pisca o razvoju trgovine v Jugoslaviji, ki jih je zabeležil v ekskurziji trgovcev po Jugoslaviji.

ZAKAJ IN KDAJ SO NASTALE BLAGOVNE HIŠE V SLOVENIJI

Ljubljanska NAMA je bila odprta leta 1947, kot najnujnejša potrebna blagovna koncentracija. Ker je bil v istem času asortiment blaga v ostalih trgovinah zelo ozek, je NAMA lahko zadovoljila kupce z bolj obširnimi asortimentom. V ostalem je ustanovitev B. H. v SFRJ izvedena po vzorcu predvojnih domačih in inozemskih blagovnic in razpošiljalic, kot so bile pri nas v Zagrebu Kastler-Öhler in v Celju Strmečki. V nadaljnjih povojnih letih so B. H. smiselno razširjale svoj asortiment raznih strokovine »pod eno streho«.

Živimo v dobi izrazite tehnike in umskega napredka, ko merimo čas z vrednostjo zlata in v tem primeru pov-

sod iščemo možnosti, da svoje potrebe zadovoljimo ob bogati izbiri »v najkrajšem času«. Naslednji razlog, ki je narekoval kasnejše ustanovitve večjih in manjših B. H. leži v preprosti ekonomski računici. Ali je gospodarsko utemeljeno, da adaptiramo deset malih trgovin in jih s tem nekako moderniziramo, ali pa da zgradimo novo lokalnim potrebam ustrezajočo B. H. Lep, izrazit in pomemben uspeh je prav po teh nagibih doživelo podjetje Potrošnik v Murski Soboti. V lanskem letu odprta B. H. ima nepričakovano visok promet. S tem je tudi Murska Sobota pridobila na svoji veljavi kot mesto in kot gospodarsko pomembna točka Prekmurja. Žal bi v Sloveniji lahko navedli le še nekaj takih primerov, ker imamo še vedno premalo B. H. Tretji razlog ustanavljanja

B. H. v SRS temelji na naraščajočem turizmu in maloobmejnem prometu. Tako so goričani spoznali potrebo, da gradijo v Novi Gorici sodobno B. H. in računajo pri tem v znatni meri na maloobmejni in splošno turistični promet. Nekaj podobnega se pripravlja tudi na Jesenicah. Deloma iz istih nagibov, deloma pa zaradi nujne potrebe koncentracije širokega sortimenta živilskega in neživilskega blaga »pod eno streho« v zgornjesavskem centru.

Predvideva se, da bo cesta Trbiž — Jesenice, kot ena izmed vpadnic iz smeri severozahod — jug, prevzela velik mednarodni promet in bi bila velika B. H. na Jesenicah res potrebna, ker sedanje trgovine turistom ne morejo nuditi vsega, kar bi lahko.

V srednje velikem kraju kot so npr. Jesenice, ustvarja sodobna B. H. nekaj udoben milje kraja. Gospodarsko ga osvežuje in je obenem centralni prikaz zmogljivosti, v nemajhnih meri pa koristi široki potrošnji kup-

cev. V naši republiki čaka že več let nekaj pomembnih krajev na ustanovitve sodobne blagovne hiše.

Kaj je pravzaprav blagovna hiša?

V republiki Sloveniji naj bi v naslednjih 10 do 15 letih blagovne hiše zamenjale okoli tisoč še vedno aktivnih trgovin z mešanim blagom, ki nimajo zaradi minimalnih prodajnih površin skoraj nobene perspektive več. Izjema so seveda manjši kraji, kjer bodo morale sedanje klasične trgovine z mešanim blagom nadomestiti blagovne hiše z manjšo površino. Načrt in razvoj ter modernizacija trgovine v SRS predvideva potrebo po približno 25 večjih ali manjših B. H.

Preden pa hočemo postaviti novo B. H. kjer koli, pa moramo upoštevati naslednje:

- stanje obstoječe mreže trgovin in njih kapaciteta,
- možnost ali nerentabilnost adaptacije starih lokalov,
- realna višina kupne moči in viri oblikovanja kupne moči,

— vprašanje odliva in priliva kupne moči,

— podrobna proučitev lokalnim potrebam ustrezen sortiment blaga,

— izredno pomembna je ožja lokacija in po mednarodnem merilu parkirni prostor, ki mora biti trikrat večji od prodajne površine,

— realna možnost amortizacije naj ne bo daljša od 10 let.

Ker moramo imeti vsako blagovno hišo kot manjšo ali srednjo veliko blagovnico z mešanim blagom, se mora prodajna površina ravnati v vsakem primeru po nekakem mednarodnem normativu, to je, da šteje neposredni okoliš nove B. H. vsaj 8.000 prebivalcev. Bližnji in daljni okoliš, ki gravitira na njeno lokacijo, pa vsaj še enkrat toliko.

Dopisujte v Železarja

Tisoč jeseniških železarjev na Triglav

Čez 70.000 aktivnih ljubiteljev in obiskovalcev naših lepih gora bo sredi letošnje poletne planinsko-turistične sezone dostojno proslavilo in počastilo številne pomembne jubileje iz naše čez dvestoletne planinsko-alpinistične zgodovine in tradicije.

Na poteh na Triglav bo marsikdo obudil spomin na prvi pristop na to zahtevno in ponosno goro, ki so ga izvedli »štirje srčni možje« iz Bohinja, pred 190. leti. To je rojstna letnica ne samo našega klasičnega, temveč tudi svetovnega planinstva in alpinizma. »Ta veliki Jurjevec« Stefan Rožič, Matija Kos in Lovrenc Willomitzer so Kolumbi ne samo našega, temveč svetovnega alpinizma. Šele osem let pozneje so stopili na vrh bele gore, na streho Evrope — Mont Blanc in šele čez 87 let so pogumni alpinisti premagali goro — Matterhorn.

Te dni bodo tudi mladi jeseniški alpinisti odšli na zasnežen Grossglockner

Člani planinskih društev, alpinističnih in mladinskih planinskih odsekov bodo s številnimi množičnimi izleti v gorsko prirodo in s prostovoljnimi delovnimi akcijami, tečaji, plezalnimi šolami ter odpravami, proslavili 75. letnico slovenskega planinskega društva in 65. letnico ustanovitve SPD na Jesenicah. Planinci iz treh triglavske dolin Krme, Kota in Vrat pa se bodo spominjali 40. letnice triglavske podružnice PSD, ki je bila ustanovljena na Dovjem in v Mojstrani.

Letošnje leto se upravičeno imenuje jubilejno leto našega množičnega planinstva. Tudi gorniki iz železarskih Jesenic bodo prispevali svoj delež k tem lepim jubilejem. Na pobudo mladih plezalcev in alpinistov iz alpinističnega odseka Planinskega društva Jesenic bodo na Jesenicah pripravili vse potrebno

za izvedbo množičnega vzpona tisočih jeseniških železarjev po vseh poteh in plezalnih smereh na Triglav.

Iniciativo mladih navdušenih gornikov so z veseljem sprejeli v matičnem planinskem društvu, vso moralno in materialno pomoč pa pričakujejo organizatorji tudi od samoupravnih organov in uprave Železarne, kot tudi od izvršnega odbora sindikalne organizacije in mladinske organizacije v Železnici.

Mladi plezalci in alpinisti z Jesenic bodo skupaj z izvežbanimi in preizkušenimi gorskimi vodniki ter gorskimi reševalci v največji meri pripravili vse potrebno za varno in prijetno bivanje tisoč in več delovnih ljudi in njihovim svojcem na Triglavu in njegovi okolici. To naj bo tudi pomembna akcija za pridobitev in navdušitev delovnih ljudi iz tovarne za planinstvo.

Množičen pohod tisoč jeseniških železarjev po vseh poteh in plezalnih smereh prek severne stene bo izveden sredi poletja v soboto in nedeljo. To bo vsekakor velik in pomemben praznik jeseniških železarjev, ki žele pristopiti na najvišji vrh naše domovine.

Pri organizaciji tega množičnega rekreacijskega pohoda tisoč jeseniških železarjev na Triglav bosta, poleg matičnega planinskega društva, alpinističnega odseka in postaje gorske reševalne službe, sodelovala tudi referat za športno rekreacijo Železarne in komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikalne organizacije.

Zamisel tega množičnega pohoda tisoč jeseniških železarjev po vseh poteh in plezalnih smereh na Triglav so doslej z navdušenjem pozdravili številni člani železarskega kolektiva, ki so že bili, še prav posebej pa tisti, ki še niso bili na naši najvišji gori.

Načrtne priprave so v teku, udeleženci pohoda le nestrpno čakajo lepih sončnih dni v mesecu juliju ali avgustu.

Zuro

Alpinistične novice

V nedeljo, 23. t. m. so izvedli jeseniški pripravniki alpinističnega odseka pod vodstvom svojega načelnika Dimitrova, skupinski izlet v Vrata in se podali v petih navezah v različne smeri triglavske stene. Ta vzpon je bil predviden kot zaključek plezalne šole, o kateri bomo še poročali.

Tri naveze (sedem plezalcev) so se podale v Nemško smer z Zimmer-Jahnovo izstopno varianto, ena naveza je šla v Bavarsko smer in ena v Bohinjsko smer. Vse naveze so plezale pod strokovnim vodstvom gorskih vodnikov, tako da so se pripravniki lahko razgledali in spoznali steno, ki ima veliko plezalnih smeri. Primož Polajnar in Zakrajšek sta ponavljala Bohinjsko smer, ki je bila šele lani preplezana in spada med težje smeri triglavne stene. Polajnar, ki služi sedaj vojsko, je bil mesec dni instruktor plezalnega tečaja JLA v Vratih. To dokazuje, da so sposobnosti naših fantov cenjene in da z njimi služijo skupnosti.

Član jeseniškega AO, dolgoletni gorski vodnik Uroš Župančič je vodil v preteklem tednu skupino švicarskih alpinistov v Durmitorju.

V letošnji plezalno-alpinistični poletni sezoni se bodo mladi jeseniški plezalci seznanili s stenami, razi in gre-

beni savinjskih in kamniških gora. Prav tako pa bodo obiskali tudi zapadne Julijske Alpe, skupino Mangarta, Viša in Montaža.

Od 3. do 7. julija bo naš AO izvedel skupni izlet, turo v skupino Grossglocknerja, kjer se nameravajo seznaniti s snegom in ledom. V petih dneh se nameravajo povzpeli pod vodstvom starejših izkušenih plezalcev, alpinistov in gorskih vodnikov po več lažjih in težjih smereh na najvišji vrh Avstrije Grossglockner in bližnje zasnežene in v led vkovane vrhove.

Ob zaključku letošnje jubilejne poletne plezalno alpinistične sezone bodo vsi pripravniki našega AO, mladi plezalci in alpinisti polagali teoretične in praktične izpite za sprejem v aktivno članstvo AO.

Zuro

Misli

Naša samoljubnost teže prenaša obsodbo naših nagnjenj kakor pa obsodbo naših mnenj.

Zelo posrečeno pravimo, da je duh močan ali šibak; vse je odvisno le od tega, ali so telesni organi na pravem ali nepravem mestu.

Muhavost človeške navi je še bolj čudna kakor muhavost sreče.

La Rochefoucauld

Mladi jeseniški alpinisti na poti na Triglav

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Japonski železarji razvijajo nove vrste jekel

Še do nedavnega so japonske železarne razvijale svojo tehnologijo proizvodnje jekla na podlagi ameriških in evropskih izkušenj, ki so jih z uspehom prenašali na Japonsko. Danes pa japonske železarske družbe vedno bolj razvijajo lastno tehnologijo in proizvodnjo novih materialov. Ta razvoj je šel že tako daleč, da prodajajo japonske železarne svoje licence jeklarske in ostale železarske tehnologije evropskim in tudi ameriškim železarnam.

Omenim naj samo nekatere najnovejše japonske proizvode s tega področja, ki so zbudili veliko zanimanje v mednarodnih železarskih krogih.

Družba Mitsubishi Heavy Industries je razvila nov tip jekla z visoko trdnostjo, ki doseže tudi vrednost do 170 kg/mm². Posebna značilnost tega jekla je, da ima zelo ugodne varilne lastnosti in njegova oznaka je MB.

Nov tip jekla, odpornega proti koroziji morske vode, je pričela proizvajati železarska družba Nippon Kokan K. K. Njegova glavna značilnost je, da vsebuje protikorozijski element v glavnem krom namesto niklja. Njegove lastnosti, povezane z odpornostjo proti koroziji morske vode, so enake kot pri tistih jeklih, ki so legirana z nikljem, istočasno pa ima to prednost da je cenejše. Poleg tega zahteva tudi manj protikorozijskega vzdrževanja kot druga podobna jekla.

Železarska družba Fuji Iron and Steel Co. je posebno aktivna pri razvijanju novih vrst jekla. Med njenimi novimi proizvodi izstopa nizko ogljikeno jeklo z visoko trdnostjo 80 kg/mm², ki ima pred drugimi podobnimi jekli to prednost, da je cenejše, istočasno pa tudi dobro varljivo. Pose-

nost tega jekla je dodatek majhne količine kolumbija.

Ta družba je tudi razvila največji H nosilec na svetu. Njegova dimenzija je v prerezu 608 x 467 mm. Meter tega nosilca tehta 1.160 kg. Poseben proizvod iz železarn te družbe je tudi z barvo prevlečena pocinkana pločevina. Osnova je navadna pocinkana pločevina, ki jo potem s posebnim postopkom prevlečejo z barvno prevleko.

Končno naj omenim še vrsto jekla za železniške tračnice, ki ga je razvila največja japonska železarska družba Yawata Iron and Steel Co. To jeklo ima trdnost 60 kg/mm², vendar je njegova glavna značilnost, da je zelo dobro varljivo. To omogoča gradnjo varjenih železniških tirov, ki omogočajo zelo mirno vožnjo vlakov s hitrostjo tudi do 200 km/h in več. Da preprečijo notranje napake, kontrolirano hladijo te tračnice po končanem valjanju. Prve takšne tračnice so že uporabili pri gradnji prog, grajenih za velike hitrosti vlakov.

K.

RADIO KLUB ŽELEZAR

obvešča

člane kolektiva železarne Jesenice in ostale, da sprejemamo v popravilo televizorje in radio aparate, gramofone, magnetofone, brivske aparate in ostalo.

Informacije dobite na tel. št. Železarne 205, pošt. tel. št. 82-500.

OBVESTILO

Uradne ure za stranke bodo v letnih mesecih do 1. oktobra 1968 v pisarni KS Podmežaklja, Mencingerjeva 1, vsako sredo in petek od 17. do 19. ure.

Kurilni odbor stolpnice za gimnazijo na Jesenicah, Titova cesta

razglašar:

1. Tri prosta delovna mesta kurjačev za sezono 1968-1969,
2. Eno prosto delovno mesto pomožnega delavca, za delo v kurilnici.

POGOJI:

- Pod točko 1. se zahteva izprašani kurjač in praksa pri kurjenju centralne kurjave.
- Pod točko 2. nekvalificirani delavec.

Za vsa štiri delovna mesta je delo občasno, zato pridejo v poštev upokojeanci z območja Jesenic in ožje okolice.

Prijave z osebnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na naslov Petrovič Aco, Jesenice, Titova 4.

Kurilni odbor
STOLPNIC

VABILO ČLANOM AMD JESENICE

V nedeljo, 7. julija imajo vsa gorenjska AMD izlet v neznano, združen s tekmovalnim, športnim in zabavnim programom (v krogu 40 km). AMD Jesenice vabi svoje člane k sodelovanju in udeležencem plača tudi bencin. Za oskrbo in zabavo bo preskrbljeno. V slučaju slabega vremena bo izlet v nedeljo, 21. julija.

Prijave sprejemamo do 6. julija v pisarni AMD Jesenice.

Športna komisija pri AMD JESENICE

TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST JESENICE

Komisija za razpis posojil

razpisuje

v smislu zakona o štipendijah in posojilih za izobraževanje (Ur. list SRS št. 26/67) v šolskem letu 1968/69 naslednja posojila:

- 4 posojila za abs. srednjih šol z najboljšim študijskim uspehom ne glede na vrsto študija za pedagoško smer,
- 2 posojili za študij na PA — tehnična vzgoja — fizika ali tehnična vzgoja — kemija,
- 2 posojili za študij na PA — glasbena vzgoja — zgodovina ali glasbena vzgoja — slovenski ali tuj jezik,
- 3 posojila za študij na PA — matematika — fizika,
- 2 posojili za študij na srednji vzgojitelski šoli.

Višina posojila je odvisna od letnika študija in se določa na podlagi pravilnika. Posojila se podeljujejo za čas študija, ki je določen s statutom šole.

Osnovni pogoj za podelitev posojila je najmanj dober učni uspeh ustrezne strokovne ali druge srednje šole, oziroma letnika fakultete.

Kandidati naj prošnjam kolkovanim z 0.50 N din priložijo:

- zadnje šolsko spričevalo oziroma frekventacijsko potrdilo,
- potrdilo o premoženjskem stanju in dohodkovnih razpisih.

Prošnjo za posojilo je treba poslati v roku 8 dni po objavi razpisa komisiji za razpis posojil pri temeljni izobraževalni skupnosti Jesenice.

Temeljna izobraževalna skupnost Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. in 30. junija it. šp. barvni CS film ZADNJI SPOPAD, v režiji Doca Tesarija, v glavni vlogi Diuliamo Diema — ob 17. in 19. uri.

1. julija amer. barvni CS film VOLKOVI TEKSASA, v režiji Cristiana Nibija, v glavni vlogi Virginia Mayo — ob 17. in 19. uri.

2. in 3. julija amer. barvni film SPREMLJEVALEC ZLATE POSILJKE, v režiji Tonina Valerija, v glavni vlogi Fernando Sancho — ob 17. in 19. uri.

4. julija amer. film V STAREM COLORADU, ob 17. in 19. uri.

5. julija francoski film ŽIVLJENJE NA DVORCU, v režiji Jean-Paul Rappeneau, v glavni vlogi Catherine Deneuve — ob 17. in 19. uri.

6. julija francoski barvni CS film OBRACUN NA OBALI, v režiji Jossea Giovannija, v glavni vlogi Michel Constantin — ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

29. in 30. junija amer. barvni film SPREMLJEVALEC ZLATE POSILJKE, ob 18. in 20. uri.

1. in 2. julija ital. šp. barvni CS film ZADNJI SPOPAD, ob 18. in 20. uri.

3. julija amer. film V STAREM COLORADU, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. julija nemški film NAJLONSKA ZANKA, ob 18. in 20. uri.

6. julija amer. barvni film SEKS IN SAMOSTOJNO DEKLE, ob 18. in 20. uri, režija: Richard Quine, v glavni vlogi Toni Curtis.

Kino DOVJE

29. junija franc. barvni film EN CLOVEK — ENA ŽENA.

30. junija nemški barvni film GRBAVEC IZ SOHOA.

4. julija ital. šp. barvni CS film ZADNJI SPOPAD.

6. julija nemški film NAJLONSKA ZANKA.

Kino KRANJSKA GORA

29. junija franc. barvni CS film PUSTOLOVCI.

30. junija nemški film NAJLONSKA ZANKA.

4. julija šp. amer. barvni film SPREMLJEVALEC ZLATE POSILJKE.

6. julija ital. šp. barvni CS film ZADNJI SPOPAD.

Kino ZIROVNICA

30. junija franc. barvni CS film PUSTOLOVCI.

7. julija ital. šp. barvni CS film ZADNJI SPOPAD.

ZAHVALA

Ob nenadni in prezgodnji smrti dragega moža in očeta

RUDOLFA SULCA

se iskreno zahvaljujemo so-stanovalcem bloka št. 41 za venec in za vso pomoč, kakor tudi vsem sosedom. Pr.srdna hvala SZDL Podmežaklja za venec in denarno pomoč, obratu plavž za venec, učencem 7. d. razreda za šopek, društvu upokojencev za denarno pomoč. Najlepša hvala tov. Zuparju za poslovljne besede in vsem voznikom osebnih avtomobilov za storjeno uslugo. Hvala tudi vsem darovalcem cvetja in vsem za izrečena sožalja.

Prav vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat najlepša hvala.

Zalujoči: žena Pepca in sinova Milan in Rudi

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

ALBINA KOKOSINEK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga obiskovali v času njegove bolezni. Posebna zahvala osebjem internega oddelka jeseniške bolnice in dr. Rosensteinovi. Posebna zahvala vsem darovalcem cvetja in vencev, sosedom, lastnikom avtomobilov, obratu mehanične delavnice, kolektivu ŽIC, kolektivu nabavnega oddelka in vsem njegovim prijateljem. Zahvaljujemo se vsem znancem in prijateljem, ki so se v tako velikem številu prišli poslovliti od njega in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala prav vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani.

Zalujoči žena Marija, sinovi Ljubo, Boris, Janez z družinami ter ostalo sorodstvo.

Gledališče

PETEK, 28. 6. ob 20. uri: F. Koak PUNČKA, tretjo ponovitev, za abonma PETEK in IZVEN.

Cenjenim abonentom sporočamo, da bo namesto osme v letošnji sezoni predvidene premiere zanje veljavna prva premiera nove sezone, zato naj abonentske vstopnice shranijo do jeseni.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne 1300 se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Angela Prevc
valjarna 1300

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru jeklovka se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja in brezplačno letovanje v Biogradu na moru.

Franc Zupanc

Prvi del tekmovanja končan

Prvi del tekmovanja v moški ligi je zaključen. Naše moštvo se nahaja na petem mestu, kljub temu da so bile napovedi pred pričetkom tekmovanja veliko bolj optimistične. Moštvo ima samo dve točki zaostanka za vodečim Krojem, ki kljub standardnemu moštvu letos ni bil v najboljši formi. Po slabem startu je najvišje napredoval Maribor, ki ima zaradi ugodnega žreba vse možnosti, da že v prvem jesenskem kolu prevzame vodstvo na prvenstveni tabeli.

Naše moštvo je po dveh nepotrebnih porazih še vedno kandidat za eno od boljših mest. Igra moštva je v prvem delu prvenstva stalno nihala. To pa se je poznalo tudi na rezultatih, saj je zmaga v Postojni prišla nepričakovano kot tudi poraza v Celju in doma proti Kroju. V jeseni bo zaradi objektivnih težav še težje. Nekateri igralci odhajajo na študij v Ljubljano in bo zaradi tega še težje igralce pripraviti na odločilni finiš, ki bo zaradi izenačenosti vseh moštev izredno naporen. Kljub temu pa je treba pričakovati, da bodo fantje zbrali več moči in volje in, da bodo zamujeno nadoknadili že v prvih srečanjih jesenskega dela.

Žensko moštvo to soboto ni imelo povratnega srečanja jesenskega dela prvenstva. Moštvo ima nekaj časa zaslužen odmor in do nadaljnjih srečanj za jesensko prvenstvo bo treba spet kmalu pripraviti moštvo, kateremu bodo ostala moštva hotela odvzeti najvišji naslov.

KK Jesenice: AET Tolmin 69:42 (29:20)

Čim bolj se približuje liga h koncu, tem manj igralcev standardne petorke je v moštvu. V soboto sta bila odsotna inž. Senčar in Urbas, Buderle pa je prispel na srečanje iz Rovinja ter zaradi tega zasluži izredno priznanje za svojo privrženost do kluba. Tako oslabiljeno moštvo tudi proti slabim gostom ni imelo nobenih težav. Prvi polčas je potekal v glavnem v izenačeni borbi, vendar so naši imeli veliko več priložnosti za dosego koša, vendar so bili netočni pri metanju na koš. V drugem polčasu pa sta se razigrala Koren in Vauhnik in dosežala koše iz vseh položajev. Po hitrih nasprotnih napadih so naši hitro povečali razliko v koših, tako da je trener Pertot postavil v moštvo tudi nekatere mlajše igralce, ki v prejšnjih srečanjih niso imeli možnost igranja.

Strelci za Jesenice: Koren 20, Vauhnik 25, Bunderla 6, Božič 7, Hladnik 6, Razinger 5 točk.

— tk

Medobratno tekmovanje v atletiki

Medobratno tekmovanje v raznih športnih zvrsteh ima v Železarni svojo domovinsko pravico. 12. in 19. junija so v sedmih atletskih disciplinah nastopili 102 tekmovalci in 20 aktivnih atletov izven konkurence. Nekateri dosežki so prav dobri, ki bi jih bili veseli tudi aktivni atleti. Žal pa na letošnjem tekmovanju ni bilo niti ene tekmovalke.

Tehniški rezultati:

100 m (14 tekmoval., 5 izven): 1.3. Jože Čebašek, Andrej Podlipnik (oba strojne del.), Stanko Mlekuš (VEN) — vsi 12,5.

400 m (13 tekmoval.) 1. Pavel Kobilica 56,3, 2. Mitja Gorjup 60,1, 3. Mirko Klinar 60,4 (vsi strojne del.).

1.000 m (12 tekmoval., 1 izven): 1. Pavel Kobilica 2:52,9, 2. Mirko Klinar 2:57,4, 3. Franci Kralj 3:06,6 (vsi strojne del.).

4x100 m (6 ekip): 1. strojne delavnice I. 48,4, 2. Strojne delavnice II. 53,9, 3. gradbeno vzdrževanje 54,3.

Višina (7 tekmoval., 3 izven): 1. Stanko Eržen (gradbeno vzdrževanje) 170, 2. Jože Čebašek (strojne del.) 160, 3. Leon Zener (RTA) 155.

Daljina (12 tekmoval., 7 izven): 1. Stanko Mlekuš (VEN) 580, 2. Leon Zener (RTA) 558, 3. Zdravko Odar (strojne del.) 530.

Krogla (20 tekmoval.): 1. Andrej Podlipnik (strojne del.) 11,68, 2. Marjan Tolar (transp. sl.) 11,36, 3. Franc Ambrožič (martinarna) 10,74.

Kopje (4 tekmoval. — izven konk.): 1. Pavel Poljanšek 48,00, 2. Franc Bajt (strojno vzdržev.) 37,40, 3. Jože Čebašek (strojne del.) 28,59.

Skupno je tekmovalo 11 obratnih ekip. Premočno je zmagala ekipa strojnih delavnic, ki je osvojila 6.250 točk, druga je gradbeno vzdrževanje 3.808 točk, tretja pa strojno vzdrževanje s 3.010 točk.

Tekmovanje je hkrati velja-

lo kot izbirno za sestavo atletske reprezentance Železarnice za športne igre slovenskih železarn, ki bodo letos v Ravnah. Kot je znano, je naše atletske prvenstvo na teh igrah, ki so bile lani na Jesenicah, prepričljivo zmaga-lo. Tudi letos v Ravnah atletom — železarjem želimo enak uspeh.

Na kraju morda ne bi bilo odveč nekaj komentarja. Sodimo, da bi z malo večjo zavzetostjo obratnih referentov lahko dosegli še večjo udeležbo tekmovalcev. Posebno nerazumljiva je letošnja

odsotnost deklet in žena, ki jih v Železarni ni malo. Nasproti tej ugotovitvi pa vemo, da so na tekmovanjih v drugih športnih zvrsteh naše sodelavke zelo številno udeležene. Končno imajo medobratna tekmovanja v raznih športnih panogah le rekreativni značaj. Upajmo, da bo prihodnje leto glede množičnosti mnogo ugodnejše in, da se bomo na športnem področju dobro pripravili na proslavo našega pomembnega jubileja — 100-letnice obstoja Železarnice.

Vibr.

Kaj bo s strelsko družino na Javorniku

V ponedeljek, 1. julija bo ob 18. uri zvečer v domu upokojencev na Javorniku redni letni občni zbor strelske družine Triglav Javornik. Občni zbor je pomemben, ker bodo morali prisotni člani in ljubitelji strelskega športa na Javorniku spregovoriti in odločiti o nadaljnji usodi strelske družine. Znano je namreč, da društvo že dalj časa preživlja krizo in da društvo ne napreduje. Treba bo poiskati vzroke za takšno stanje in sprejeti ustrezne ukrepe, da bi čimprej delo v družini na novo zaživelo.

Upravni odbor strelske družine Triglav vabi na občni zbor vse, ki so direktno odgovorni za sedanje stanje v strelski družini, razen njih pa tudi tiste, ki želijo, da bi strelci na Javorniku spet dosegali uspehe na raznih

tekmovanjih kot v prejšnjih letih. S skupnimi močmi bodo lahko premostili številne probleme, ki so se pojavili v preteklem obdobju in premaknili z mrtve točke tudi izgradnjo strelišča.

— or

Zmaga mladih nogometašev v Kranju

Preteklo nedeljo je bila v Kranju odigrana finalna mladinska nogometna tekma za pokal Gorenjske. Srečali sta se mladinski enajsterici Kra-

nja in Jesenic. Tekma se je končala neodločeno 1:1. Gol za Jesenice je dosegel Pavlič, za Triglav pa Semrl. Nato so igrali dva podajška, ki pa nista prinesla končne odločitve. Prvak pokalnega tekmovanja mladinskih moštev je bil znan šele potem, ko so streljali enajstmetrovke. Jeseničani so štirikrat ukani vratarja domačega moštva, domačin pa so morali že po drugem strelu s tekmovanjem prenehati. Pri streljanju enajstmetrovk so bili za Jesenice uspešni: Savinšek, Pavlič, Smagin in Stošič.

— or

.....

Misli

Naj je med usodami na videz še tolikšna razlika, jih nekakšno izenačenje med dobrim in zlim uravnava.

Naj narava še tako razsipava svoje darove, vendar sama ne bo ustvarila junaka, če ne bo sreča ob njeni strani.

Duh ne more dolgo igrati vloge srca.

Mladost izpreminja svoja nagnjenja iz vročevrne zaletlosti, starost pa jih ohraňuje iz privajenosti.

Včasih smo tako malo podobni sebi, kakor smo malo podobni drugim.

La Rochefoucauld

.....

ZARADI TEHNIČNIH OVIR BODO TRI STEVILKE ŽELEZARJA IZSLE V ČRNOBELEM TISKU. PROSIMO ZA RAZUMEVANJE.

Vibr.

Izreden uspeh atletov TSS

Znano je, da je telesna vzgoja in športna dejavnost na jeseniškem železarskem izobraževalnem centru zelo razgibana. Zlasti dijaki TSS in gojenci ZPS so zelo delavni. Letos pa so se posebno odrezali v tekmovanju za atletske srednješolske pokale Slovenije in Jugoslavije. Atleti TSS so 27. maja v Kranju dosegli izreden uspeh v finalnem tekmovanju za srednješolski pokal Slovenije, na katerem so osvojili ekipno drugo mesto z 8701 točko za šolskim centrom Iskre iz Kranja. Za seboj pa so pustili svo-

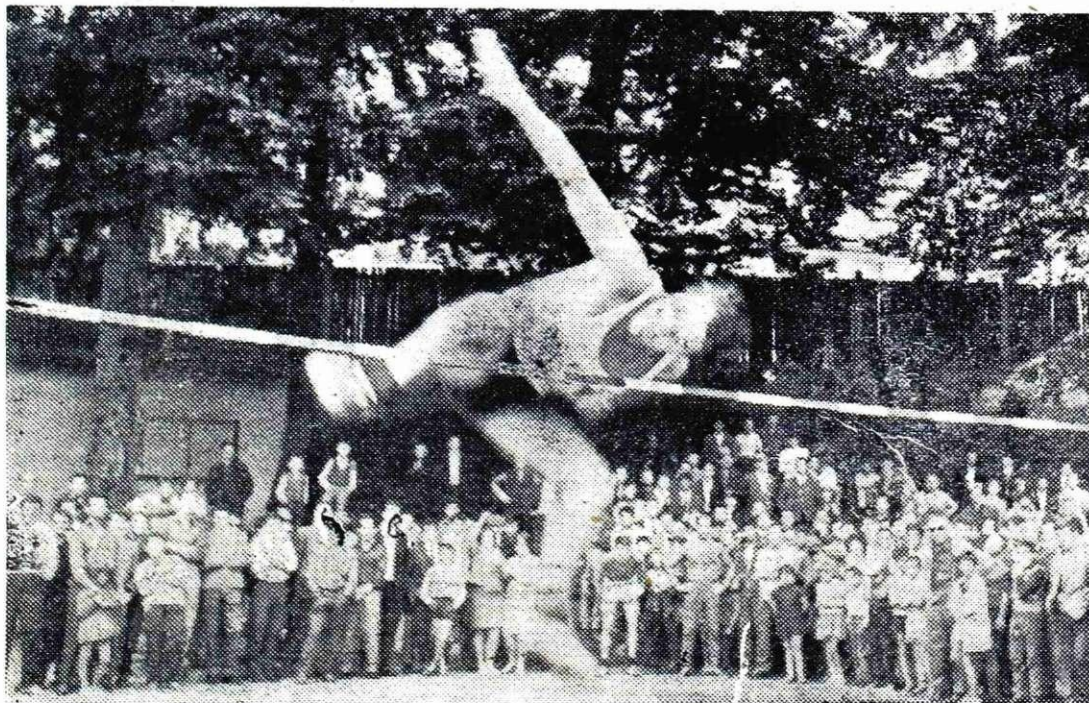
je vrstnike iz znanih atletskih centrov Ljubljane, Celja, Nova mesta, Maribora itd. Po številu doseženih točk v Kranju pa so si atleti TSS priborili pravico do tekmovanja v finalu za srednješolski atletske pokal Jugoslavije, ki je bilo 19. junija v Varaždinu. Tudi v Varaždinu so nas dijaki — atleti TSS spet ugodno presenetili — med osmimi ekipami so osvojili častno tretje mesto. Morda ne bo pretirano, če rečemo, da je to največji uspeh, ki so ga kdaj koli doslej dosegli dijaki TSS na raznih športnih tekmovanjih. Omeniti velja, da so bili v Varaždinu doseženi nekateri omembe vredni rezultati. V teku na 100 m je zmagal Šlajkovec (Gimnazija Novo mesto) z 11,1, naš mladi Sašo Pretnar pa je bil četrti z 11,9. V teku na 1.000 m je bil prvi Špik (SCI) z 2.39,3, Jelo Ambrožič (TSS) z 2.47,7 pa šesti.

V štafeti 4x100 m je štafeta TSS dosegla letos svoj najboljši čas 46,8 in uvrstitev na 6. mesto. V metu krogla je zmagal Ferjan (TSS) s 14,97 m, kar je tudi njegov letošnji najdaljši met. V skoku v daljino je opozoril nase Stekič (XIII. Gimnazija Beograd) s 7,16 m, Endliher (TSS) pa je bil peti s 6,08 m. Tudi v skoku v višino je Novak iz Nove Gorice z 207 cm dokazal, da postaja nevaren tekmelec Mileku iz Kranja. Razinger (TSS) je preskočil 165, čeprav je nekajkrat preje zmožgal že nad 170.

Ekipno pa je uvrstitev za srednješolski pokal Jugoslavije naslednja: 1. XIII. Gimnazija Beograd 9.926, 2. SCI Kranj 8.621, 3. TSS Jesenice 8.423, 4. Gimnazija Novi Sad 8.352, 5. Gimnazija Nova Gorica 8.316, 6. Gimnazija Novo mesto 7.848 točk.

Ekipa TSS je prejela za osvojeno tretje mesto častno diplomu in nagrado 100.000 S din. V ilustracijo naj omenimo, da je večina članov atletskega aktiva TSS vključena tudi v AK Jesenice. Sodelovanje med TSS in AK Jesenice se je pokazalo zelo koristno in pozitivno. Tudi v prihodnje je potrebno, da se v tej smeri začeto delo nadaljuje. Letos doseženi uspeh atletskega aktiva TSS pa terja tudi določeno odgovornost in naloge za prihodnja taka tekmovanja. Priborjeni ugled in uspeh ne kaže zapraviti. Prepričani smo, da bodo k temu cilju že letošnjo jesen usmerjeni naporji tako mladih atletov TSS in njihovih zavzetih profesorjev, zlasti Oblaka in Krevslja. Pri tem pa lahko računajo na vsestransko pomoč in sodelovanje AK Jesenice.

Vibr.

Lahka atletika ima na Jesenicah vedno več privrženecv